

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

**на тему: Теоретико-практичні аспекти обліково-інвентаризаційного
процесу розрахунків з постачальниками комунального підприємства**

Виконала:

Біловодська Інна Миколаївна
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Гаркуша Сергій Анатолійович
кандидат економічних наук, доцент кафедри
обліку і оподаткування

Рецензент:

Пономаренко Оксана Віталіївна
головний бухгалтер КНП «Центр первинної
медико-санітарної допомоги № 1» Сумської
міської ради

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Економіки і менеджменту

Кафедра

Обліку і оподаткування

Освітній ступінь

Магістр

Спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

Затверджую:

Завідувач кафедри

М.І. Гордієнко

« 08 » листопада

2022 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Біловодській Інні Миколаївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Теоретико-практичні аспекти обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками комунального підприємства

2. База практичного дослідження:

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Сумської міської ради м. Суми

керівник роботи **Гаркуша Сергій Анатолійович, к.е.н., доцент**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від

11.01. 2023 р. № 51-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи)

12 грудня 2023 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та

установчі документи, фінансова, статистична та податкова звітність, законодавчо -

нормативні акти з питань обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками,

монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних

конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку та інвентаризації

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Дослідити сутність і поняття розрахунків з постачальниками;

охарактеризувати нормативно-правове регулювання з теми дослідження;

розглянути актуальні питання обліку, інвентаризації розрахунків з тематики дослідження;

проаналізувати організаційно-економічну характеристику підприємства;

дослідити організаційно-практичні аспекти облікового процесу розрахунків з постачальниками;

запропонувати напрями вдосконалення облікового процесу розрахунків з постачальниками;

розглянути організаційні засади інвентаризації розрахунків з постачальниками;

запропонувати пріоритетні напрями інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками.

6. Дата видачі завдання**« 08 » листопада 2022 р.****КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2022 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2022 р. - січень 2023 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2023 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2023 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2023 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2023 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	01-04 грудня 2023 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	04-08 грудня 2023 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	08 грудня 2023 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	08-13 грудня 2023 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	14-15 грудня 2023 р.	

Здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем

Інна БІЛОВОДСЬКА

Керівник роботи

Сергій ГАРКУША

Перевірку на автентичність проведено.

Надія БАРАНІК

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

Гарант освітньої програми

Інна НАЗАРЕНКО

Декан факультету економіки і менеджменту

Маргарита ЛИШЕНКО

Анотація

Біловодська І.М. Теоретико-практичні аспекти обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками комунального підприємства.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», СНАУ, Суми – 2023 р. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками комунального підприємства.

В роботі розглянуто сутність поняття розрахунків з постачальниками, підходи до висвітлення його змісту, а також трактування цього поняття відомими науковцями, які досліджують дане питання. Розкрито загальні положення обліку розрахунків з постачальниками. Проведено дослідження нормативно-правового регулювання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками, підприємств, за допомогою законодавчих та нормативних документів, постанов, НП(С)БО, інструкцій, які затверджені Кабінетом Міністрів України в сфері обліку розрахунків з постачальниками.

Проведено дослідження організаційно-економічної характеристики КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Сумської міської ради, на основі фінансової звітності розраховано показники, які стосуються стану кредиторської заборгованості, показники стану основного капіталу, ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Проаналізовано організацію облікового процесу розрахунків з постачальниками з урахуванням особливостей програмного забезпечення. Ключовим фактором для успішної організації процесів постачання та розрахункових відносин з постачальниками є ефективне управління цими процесами. Для досягнення ефективного управління необхідна належна організація обліку, яка забезпечує необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень та своєчасних розрахунків за отримані товари і матеріали.

Для поліпшення обліку розрахунків з постачальниками пропонується використовувати рекомендовано використовувати BAS Медицина. Програма автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема управління закупівлями, оформлення повернень, аналіз ефективності витрат, управління запасами, облік за джерелами фінансування, ведення формулярних переліків організації та відділень, управління виготовленням медичних препаратів, управління запасами у відділеннях і кабінетах, контроль наявності серій, вилучених з обігу, та управління роздрібними продажами.

Ключові слова: розрахунки, постачальники, рахунки на оплату, зобов'язання, інвентаризація, бухгалтерський облік.

Summary

Bilovodska I.M. Theoretical and practical aspects of the accounting and inventory process of settlements with suppliers of a municipal enterprise.

Qualification work in the specialty 071 «Accounting and Taxation», SNAU, Sumy - 2023 - Manuscript.

The qualification work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of the accounting and inventory process of settlements with suppliers of a municipal enterprise.

The essence of the concept of settlements with suppliers is considered, approaches to highlighting its content, as well as the interpretation of this concept by well-known scientists who study this issue. The general provisions of accounting for settlements with suppliers are disclosed. The research of the normative and legal regulation of the accounting and inventory process of settlements with suppliers, enterprises, using legislative and regulatory documents, resolutions, NP(S)BO, instructions approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine in the field of accounting for settlements with suppliers, is conducted.

The organizational and economic characteristics of the Municipal Non-Profit Enterprise «Primary Medical and Sanitary Center No. 1» of the Sumy City Council are studied, based on the financial statements, indicators related to the state of accounts payable, indicators of the state of fixed capital, liquidity, and financial stability of the enterprise are calculated. The organization of the accounting process of settlements with suppliers, taking into account the features of the software, is analyzed. An efficient management of these processes is a key factor for successful organization of supply and settlement relations with suppliers. To achieve efficient management, proper organization of accounting is necessary, which provides the necessary information for making management decisions and timely settlements for goods and materials received.

To improve the accounting of settlements with suppliers, it is recommended to use BAS Medicine. The program automates various aspects of the medical organization's activities, including procurement management, return processing, cost efficiency analysis, inventory management, accounting for sources of funding, maintenance of organizational and departmental formularies, management of medical product manufacturing, inventory management in departments and offices, control of withdrawn series, and retail sales management.

Keywords: settlements, suppliers, payment accounts, obligations, inventory, accounting.

ЗМІСТ

	ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1	Сутність поняття розрахунків з постачальниками	9
1.2	Нормативно-правове регулювання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками	11
1.3	Актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками	17
РОЗДІЛ 2	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КНП «ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ № 1» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	23
2.1	Організаційно-економічна характеристика КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Сумської міської ради	23
2.2	Організаційно-практичні аспекти облікового процесу розрахунків з постачальниками	29
2.3	Вдосконалення облікового процесу розрахунків з постачальниками	40
РОЗДІЛ 3	ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КНП «ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ №1»	52
3.1	Організаційні аспекти інвентаризації комунального підприємства	52
3.2	Організаційні аспекти інвентаризації розрахунків з постачальниками	56
3.3	Вдосконалення внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками з використанням цифрових технологій	64
	ВИСНОВКИ	70
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
	ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах інтеграції України до світового економічного простору зростає інтерес суб'єктів господарювання до отримання надійної та достовірної інформації про стан фінансово-господарської діяльності.

Взаємодія з постачальниками, покупцями та підрядниками є необхідною для ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства. Ведення обліку операцій з цими сторонами є важливим інструментом управління, сприяє прийняттю ефективних рішень та підвищенню конкурентоспроможності на ринку.

У фінансово-господарській діяльності підприємств постійно виникає потреба у здійсненні господарських операцій з постачальниками для придбання товарів та послуг. Ці операції повинні бути правильно документально оформлені та фіксовані у хронологічному порядку як у синтетичному, так і в аналітичному обліку.

Ефективний облік розрахунків з постачальниками є важливим фактором для фінансового стану підприємства. Контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю є необхідним для запобігання прострочення термінів платежу та зведення заборгованості до стану безнадійності.

Ступінь розробленості питання. На сьогоднішній день науковці активно досліджують питання обліку, інвентаризації та удосконалення розрахунків з постачальниками, зокрема: Белозерцев В.С. [1], Буркова Л.А. [4], Гайдаржинська О.М. [5], Гевчук А.В. [9], Ковальова Т.В. [11], Круковська О.В. [12], Меліхова Т.О. [15], Мулик Т.О. [16], Оляднічук Н.В. [18], Подмешальська Ю.В. [22], Саванчук Т. М. [27], Шендригоренко М.Т. [30] та інші.

Незважаючи на певний прогрес у дослідженні, існує недостатньо вивчених питань, що підкреслює актуальність даного дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретико-практичних аспектів обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками відповідно до національних стандартів та розробленні пропозицій щодо їх вдосконалення.

Завдання дослідження. У дослідженні в кваліфікаційній роботі було визначено завдання, які мають як теоретичний, так і практичний характер: дослідити сутність і поняття розрахунків з постачальниками; охарактеризувати нормативно-правове регулювання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками; розглянути актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками; проаналізувати організаційно-економічну характеристику комунального підприємства; дослідити організаційно-практичні аспекти облікового процесу розрахунків з постачальниками; запропонувати напрями вдосконалення облікового процесу розрахунків з постачальниками; розглянути організаційні засади інвентаризації розрахунків з постачальниками; запропонувати пріоритетні напрями вдосконалення інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками.

Методи дослідження. Дослідження базується на діалектичному методі пізнання та використовує різні загальнонаукові методи, такі як спостереження, порівняння, абстракція, індукція і дедукція, вимірювання взаємозв'язків, аналіз та синтез, історичний і логічний підходи, узагальнення.

Об'єктом дослідження є теоретико-практичні аспекти обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками на базі КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Сумської міської ради м. Суми.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та інвентаризації розрахунків з постачальниками.

Інформаційна база дослідження: документація комунального підприємства, яка була надана для аналізу, статті, вебіари з досліджуваного питання, результати міжнародних та відчизняних наукових конференцій.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні теоретичних та практичних аспектів щодо обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками.

Практичне значення одержаних результатів полягає у наданні пропозицій та рекомендацій, що описані в кваліфікаційній роботі для

вдосконалення обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками.

Апробація результатів дослідження. Результати проведених досліджень, що містяться в кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на міжнародній науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики» (м. Полтава, 10-11 травня 2023 р.) та науково-практичній конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (м. Суми, 25-28 квітня 2023 р.).

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Об'єм кваліфікаційної роботи складає 77 сторінок, список використаної літератури містить 35 джерел, створено 9 таблиць та 29 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність поняття розрахунків з постачальниками

Фінансова діяльність комунальних підприємств базується на постійному кругообігу коштів. Грошові ресурси повинні постійно відновлюватися. Фінансові показники підприємства, його платоспроможність значно залежать від стану розрахунків з постачальниками. Дебіторська заборгованість є найважливішим джерелом формування фінансових потоків платежів, а кредиторська заборгованість відображає боргові зобов'язання підприємства та потребує належного контролю у бухгалтерському обліку [4, С. 85].

Термін «вітчизняні постачальники» відноситься до підприємств, які виробляють або постачають товари і послуги на внутрішньому ринку країни. Це означає, що ці постачальники мають свою базу в межах відповідної країни і надають свої товари або послуги місцевим споживачам або іншим підприємствам всередині країни. Вони можуть виробляти товари національного або імпортного походження.

Вітчизняні постачальники можуть бути різними видами підприємств, включаючи виробників, дистриб'юторів, роздрібних торговців, постачальників послуг та багато інших. Вони грають важливу роль у господарському розвитку країни, сприяючи забезпеченню населення товарами і послугами, а також створенню робочих місць і підтримці місцевої економіки [2; 3].

Важливо підтримувати і розвивати вітчизняних постачальників, оскільки це сприяє сталому економічному розвитку та зменшенню залежності від імпорту товарів і послуг.

Постачальники для медичних установ можуть включати різні підприємства, організації та постачальники послуг. Ось деякі з найбільш поширених типів постачальників для медичних установ:

- фармацевтичні компанії – постачають ліки, медичні препарати, вакцини та інші медичні засоби;
- постачальники медичного обладнання – включає виробників та постачальників медичного обладнання, такі як ЕКГ апарати, рентгенапарати, УЗД апарати та інше обладнання для діагностики та лікування;
- постачальники медичних матеріалів – включає постачальників хірургічних і медичних інструментів, одноразових медичних виробів, перев'язувальних матеріалів і більше;
- харчові постачальники – медичні установи також закуповують харчові продукти для пацієнтів та персоналу;
- інформаційні технології в сфері охорони здоров'я – постачальники програмного забезпечення, обладнання для обробки медичної інформації та послуги з інформаційної безпеки;
- постачальники медичних послуг – включає лабораторії, які проводять аналізи та дослідження, а також послуги з обробки медичної інформації;
- постачальники медичних газів – забезпечують медичні гази, такі як кисень і азот для лікування та діагностики;
- постачальники медичних послуг з доставки – допомагають у поставці медичних товарів та обладнання на місце призначення.

Це лише декілька прикладів типів постачальників для медичних установ. Вибір постачальників залежить від потреб конкретної медичної установи та виду медичних послуг, які вона надає.

Обліково-розрахунковий процес з постачальниками є важливою частиною фінансового обліку підприємства. Сутність цього процесу полягає в тому, щоб ефективно вести облік та здійснювати розрахунки з компаніями-постачальниками товарів та послуг. Основні аспекти цього процесу включають наступне [24, С. 134]:

- замовлення та постачання – початок процесу полягає в замовленні товарів або послуг від постачальників, підприємство реєструє замовлення та очікує на поставку;
- поставки та отримання – постачальники надають товари або послуги, і підприємство приймає їх, у цей момент важливо виконати приймання та якість перевірку товарів;
- оцінка та прийняття на облік – після отримання товарів або послуг їх потрібно оцінити та відобразити в обліку, це включає в себе реєстрацію вартості, кількості, терміну оплати та інших важливих даних;
- оплата постачальникам – після оцінки та внесення на облік платник оплачує постачальникам за їх товари або послуги. Це може включати в себе розрахунок термінів оплати, виписку платіжних відомостей та здійснення платежу;
- облік зобов'язань – підприємство повинно вести облік зобов'язань перед постачальниками, що включає в себе визначення поточних і майбутніх зобов'язань та узгодження їх з реальними платіжними обов'язками;
- постійний моніторинг та аналіз – процес розрахунків з постачальниками вимагає постійного моніторингу фінансових потоків, зобов'язань і аналізу ефективності операцій з постачальниками для забезпечення фінансової стабільності та оптимізації витрат.

Сутність цього процесу полягає в забезпеченні безперебійного постачання товарів і послуг, управлінні фінансовими ресурсами та забезпеченні взаємовідносин з постачальниками, які сприяють успішній діяльності підприємства.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками

Нормативно-правове регулювання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками в Україні визначене рядом законів та інших

нормативних актів. Основними документами, які визначають порядок обліку і взаємодії з постачальниками, є: Податковий кодекс України [20], Цивільний кодекс України [29], НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [17] та ін.

Податковий кодекс України – цей нормативний документ встановлює загальні правила оподаткування, включаючи оподаткування прибутку підприємств та податок на додану вартість (ПДВ). Він також містить положення про облік та розрахунки з постачальниками.

Податковий кодекс України [20] має важливе значення для обліку розрахунків з постачальниками в контексті оподаткування та податкової системи країни. Ось деякі з основних аспектів ролі Податкового кодексу України для обліку розрахунків з постачальниками:

- Податковий кодекс України визначає, які операції підлягають оподаткуванню, і встановлює ставки податків, такі як ПДВ (податок на додану вартість) та податок на прибуток. Це важливо для правильного обліку податкових зобов'язань при розрахунках з постачальниками;

- Податковий кодекс встановлює правила і вимоги для подання податкових звітів і розрахунків до податкових органів. Це охоплює зобов'язання постачальників передавати інформацію про операції з поставками товарів та послуг, включаючи розмір оподатковуваного обсягу та суми податків;

- Податковий кодекс також містить положення про правила і умови, за яких можуть застосовуватися пільги та знижки для зменшення податкових зобов'язань при розрахунках з постачальниками;

- Податковий кодекс України визначає процедури та правила співпраці з податковими органами, включаючи подачу запитів, перевірки та апеляційні процедури. Це важливо для забезпечення дотримання податкового законодавства при розрахунках з постачальниками та вирішенні спорів;

- Податковий кодекс також встановлює види відповідальності та штрафи, які можуть бути застосовані у випадку порушення податкових правил, включаючи недотримання термінів подання звітності або неправильного розрахунку податків.

Отже, Податковий кодекс України відіграє ключову роль у створенні правового середовища для обліку розрахунків з постачальниками та забезпечення додержання податкових законів у країні. Важливо для підприємств та організацій уважно вивчати цей законодавчий акт та дотримуватися його положень при веденні бізнесу та роботі з постачальниками.

Цивільний кодекс України [29] – визначає загальні правила цивільних відносин, включаючи угоди з постачальниками і зобов’язання щодо розрахунків.

Цивільний кодекс України [29] грає важливу роль у регулюванні розрахунків з постачальниками та в управлінні комерційними відносинами в Україні загалом. Важливо зазначити, що цей кодекс складає одну з основних правових основ для бізнесу та господарської діяльності в Україні.

Основні аспекти ролі Цивільного кодексу України [29] для обліку розрахунків з постачальниками включають наступне:

- Цивільний кодекс встановлює загальні правила створення контрактів і угод між сторонами. Це може включати угоди з постачальниками, де визначаються умови поставки товарів або послуг;
- кодекс визначає правила для здійснення розрахунків, включаючи строки та умови платежів між сторонами. Це допомагає стабільній роботі підприємства та підтримує ефективний облік фінансових операцій;
- кодекс також встановлює відповідальність сторін за невиконання умов угоди або порушення контракту. Це може включати виплату штрафів чи інших компенсацій за збитки, завдані іншій стороні;
- кодекс надає правовий захист і можливість сторонам вирішувати спори через судовий шлях або медіацію, якщо виникають конфлікти між постачальниками та покупцями;
- кодекс вимагає виконання умов контракту та визначає можливі шляхи зміни або припинення контракту відповідно до закону;
- кодекс містить правила щодо збереження доказів і ведення ділової кореспонденції, які можуть бути важливими для вирішення спорів та розрахунків з постачальниками.

Усі ці аспекти Цивільного кодексу України сприяють створенню стабільного правового середовища для бізнесу та споживачів, а також сприяють обліку розрахунків з постачальниками та підтримці довгострокових відносин в господарській сфері.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25] – цей закон регулює облік операцій і розрахунків у бухгалтерському обліку, включаючи взаємодію з постачальниками та облік заборгованості перед ними.

Закон відіграє важливу роль у регулюванні обліку розрахунків з постачальниками в Україні. Він має на меті встановлення загальних стандартів і принципів бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності, щоб забезпечити точність, надійність і порівнюваність фінансової інформації підприємств та організацій. У контексті обліку розрахунків з постачальниками цей закон виконує кілька важливих функцій:

- встановлює загальні принципи обліку, які повинні бути дотримані підприємствами при реєстрації та відображенні розрахунків з постачальниками в облікових записах;
- визначає вимоги до підготовки фінансової звітності, включаючи обов'язкові складові фінансової звітності, такі як баланс, звіт про фінансові результати та звіт про зміни власного капіталу. Ці документи містять інформацію про зобов'язання перед постачальниками, що є важливою частиною фінансової здатності підприємства;
- допомагає забезпечити прозорість і дотримання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що сприяє залученню інвестицій та розвитку бізнесу в Україні;
- регулює облік податків та оподаткування розрахунків з постачальниками, а також визначає вимоги до фінансової звітності для подання до податкових органів.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [25] є важливим інструментом для забезпечення відповідності бухгалтерського обліку і фінансової звітності стандартам, які сприяють надійності та

порівнюваності інформації, необхідної для прийняття ефективних управлінських рішень та для забезпечення взаємодії з постачальниками та іншими стейкхолдерами.

Закон України «Про публічні закупівлі» [26] – закон встановлює правила проведення закупівель, включаючи умови і порядок укладення договорів з постачальниками в сфері публічних закупівель.

Закон України «Про публічні закупівлі» [26] є важливим нормативним актом, який регулює процедури закупівель товарів, робіт і послуг публічними органами та організаціями, що фінансуються за рахунок державних або місцевих коштів. Цей закон має ключове значення для обліку розрахунків з постачальниками з наступних причин:

- Закон про публічні закупівлі створений з метою забезпечення прозорості та конкуренції в громадських закупівлях, він вимагає від державних органів та публічних організацій дотримуватися чітких правил та процедур, що дозволяє забезпечити відкритий конкурентний вибір постачальників;
- закупівля товарів і послуг згідно з вимогами закону допомагає уникнути зловживань та недосвідчених витрат бюджетних коштів, оскільки закон встановлює процедури, що спрямовані на отримання оптимальних умов закупівель;
- закон також містить положення, які захищають інтереси постачальників, забезпечуючи їм рівний доступ до громадських закупівель та забороняючи дискримінацію. В разі конфліктів або порушень прав постачальників, вони можуть звертатися до органів, відповідальних за здійснення закупівель;
- закон також вимагає обов'язкового обліку всіх фінансових транзакцій, пов'язаних з публічними закупівлями. Це включає в себе зобов'язання замовників (державних органів) і постачальників дотримуватися конкретних правил щодо розрахунків та фінансових звітів.

Отже, закон про публічні закупівлі встановлює правила та процедури для здійснення публічних закупівель, а також важливі положення щодо обліку та

розрахунків з постачальниками. Він сприяє забезпеченню чесності, прозорості та ефективності в громадських закупівлях, а також забезпечує захист інтересів всіх сторін у цих процесах.

НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [17] є одним із стандартів бухгалтерського обліку в Україні і визначає правила обліку та відображення зобов'язань у фінансовій звітності підприємств. Роль НП(С)БО 11 полягає в тому, щоб забезпечити адекватне відображення та інформацію щодо зобов'язань, які виникають у результаті розрахунків з постачальниками.

Основні аспекти, які вирішуються за допомогою НП(С)БО 11 [17] в контексті розрахунків з постачальниками, включають:

- стандарт визначає, коли підприємство повинно визнавати зобов'язання в бухгалтерському обліку на основі реальних розрахунків з постачальниками, включаючи товари та послуги;
- НП(С)БО 11 встановлює правила вимірювання зобов'язань, включаючи визначення їх суми, валюти та строків погашення;
- згідно зі стандартом, необхідно перевіряти наявність подій, що відбулися після закінчення звітного періоду і можуть вплинути на розмір та умови зобов'язань з постачальниками. Якщо такі події існують, вони також повинні бути відображені в обліку.;
- НП(С)БО 11 встановлює вимоги щодо представлення інформації про зобов'язання в фінансовій звітності, включаючи баланс, звіт про фінансовий результат та додаткові примітки до фінансової звітності.

Отже, НП(С)БО 11 «Зобов'язання» має важливу роль у забезпеченні обліку розрахунків з постачальниками та правильного відображення цих зобов'язань у фінансовій звітності підприємства.

Крім цих загальних нормативних актів, існують також спеціальні закони та регулятори, які можуть стосуватися конкретних галузей і видів діяльності. Важливо слідкувати за змінами в законодавстві та дотримуватися всіх вимог і обов'язків, пов'язаних з розрахунками з постачальниками, для забезпечення легальності і точності обліку в Україні.

1.3 Актуальні питання обліково-інвентаризаційного процесу розрахунків з постачальниками

Облік розрахунків з постачальниками є важливою і складною частиною обліку, яка впливає на матеріальні інтереси підприємств. Ця область обліку є обов'язковою для будь-якого підприємства і вимагає великої уваги та точності, щоб забезпечити своєчасні розрахунки з контрагентами.

На думку авторів Гайдаржинської О.М., Попович О.В., Кромбет А.Ю. [5, С. 876] зобов'язання підприємства за розрахунками з постачальниками є короткостроковими зобов'язаннями, які виникають під час постачання продукції чи надання послуг, ці зобов'язання погашаються відповідно до договорів про купівлю-продаж товарів, укладених з постачальниками. Кредиторська заборгованість у підприємств та організацій найчастіше виникає через невиконання установами своїх зобов'язань.

На наш погляд, комунальне підприємство може мати кредиторську заборгованість перед різними видами кредиторів, зазвичай це можуть бути такі суб'єкти (Таблиця 1.1):

Таблиця 1.1 – Кредиторська заборгованість комунального підприємства перед різними видами кредиторів

Вид кредитора	Зміст кредиторської заборгованості
Постачальники товарів та послуг	постачальники електроенергії, води, приладів для вимірювання, сировини для обслуговування комунальної інфраструктури (наприклад, асфальт для дорожнього будівництва), різні матеріали і обладнання, необхідне для забезпечення послуг комунального підприємства
Постачальники послуг	підрядні компанії, які надають послуги з обслуговування та ремонту об'єктів інфраструктури, які належать комунальному підприємству, наприклад, компанії з вивезення сміття, прибирання, ремонту доріг і мостів, а також інших комунальних послуг
Державні органи і регулятори	Комунальні підприємства можуть мати кредиторську заборгованість перед різними державними органами або регуляторами, які надають ліцензії, регулюють діяльність або здійснюють інші види контролю
Фінансові установи	Комунальні підприємства можуть залучати фінансування від банків або інших фінансових установ. Кредиторська заборгованість перед ними може виникати внаслідок отриманих кредитів або видачі облігацій
Працівники	Комунальне підприємство може мати зобов'язання перед своїми працівниками, такі як заробітна плата, податки та внески до соціальних фондів

**Джерело: Узагальнено автором на основі [5, С. 877].*

Це лише загальний перелік можливих кредиторів комунального підприємства. Конкретні види кредиторської заборгованості та їх обсяги будуть визначатися конкретними угодами, договорами та умовами, які укладені між підприємством і кредиторами.

В свою чергу Белозерцев В.С. та Худякова О.С. [1, С. 77] уточнивши поняття «кредиторська заборгованість» та «зобов'язання» вказують, що економічна категорія «зобов'язання» значно ширша, виділивши при цьому ряд основних ознак класифікації поточних зобов'язань, що дає можливість формувати в обліку необхідну інформацію для їх ефективного управління. Також автори [1, С. 77] зазначають, що обліку підлягають не всі зобов'язання підприємства, які виникають у процесі здійснення господарської діяльності.

Круковська О.В. [12, С. 126] пропонує для вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками необхідно розробити схему документування розрахунків залежно від терміну та форм оплати, а також схему документообігу. Це дозволить ефективно управляти господарською діяльністю підприємств, оскільки розрахунки з різними сторонами часто зосереджуються на одному рахунку.

Контроль оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, а також стану розрахунків щодо простроченої заборгованості є необхідним для підприємства. В умовах інфляції відстрочка платежів може призвести до того, що підприємство отримує лише частину вартості поставленої продукції, тому бажано розширити систему авансових платежів. Організація роботи з договорами, розміщена в картці клієнта, дає змогу відрізнити, працює він під реалізацію або за системою передоплати. Удосконалення організації розрахунків, їх обліку, зниження кредиторської заборгованості та зміцнення фінансового стану підприємств є важливими завданнями [32; 35].

В свою чергу Саванчук Т.М. [27, С. 52] вважає, проведення регулярних інвентаризацій заборгованостей є необхідним для ефективного контролю за станом розрахунків з постачальниками та підрядниками. Рекомендується проводити їх щорічно, а також хоча б раз на квартал. План проведення

інвентаризацій та інформація про їх періодичність повинні бути затверджені на підприємстві і включені до Наказу про облікову політику.

Для повної інвентаризації заборгованостей необхідно підготувати Акти звірок за всіма сумами заборгованості, що рахуються в аналітичному обліку підприємства. Автоматизація цього процесу дозволить значно зменшити час на його виконання, вважає автор [27, С. 52].

Дослідження показали, що більшість підприємств не виконують належний процес документування результатів інвентаризації розрахунків з постачальниками та підрядниками, що є порушенням законодавчих вимог. Тому кожному суб'єкту господарювання необхідно визначитися з формами документів, які варто скласти для доведення результатів інвентаризації заборгованостей до керівництва, оскільки порядок їх складання регламентується кількома нормативними документами.

Розрахунки з постачальниками можуть здійснюватися за допомогою різних форм оплати, таких як платіжне доручення, розрахунки з інкасо, чеки, акредитиви та векселі. Платіжне доручення використовується, коли у одержувача немає проблем з оплатою і грошові кошти на його рахунку доступні. У разі відсутності коштів, платіжне доручення зберігається в банку до надходження коштів. Розрахунки по інкасо використовуються, коли у одержувача виникають проблеми з оплатою, і банк може переказати гроші на його рахунок без згоди боржника. Банки можуть використовувати чеки для розрахунків з постачальниками, які можуть бути грошовими або розрахунковими. Акредитиви використовуються, коли для розрахунків з постачальниками потрібні послуги стороннього банку, і банк платника виділяє кошти одержувачу через інший банк. Вексельна форма оплати використовується, коли платник не може розплатитися з постачальником у встановлений термін, і вексель стає борговим зобов'язанням платника перед постачальником [21, С. 61].

Облік розрахунків з постачальниками є необхідним для забезпечення як звітності, так і внутрішнього управління підприємством. Цей облік дозволяє підприємству зрозуміти загальний стан своїх фінансів, а також мати чітке

уявлення про структуру своїх зобов'язань перед постачальниками та заборгованості платників, які є постачальниками цього підприємства.

Облік розрахунків зазвичай ведеться на детальних аналітичних рахунках, які потім зводяться на синтетичних рахунках. Аналітичний рахунок містить докладну інформацію про всі розрахункові операції, включаючи грошові та натуральні показники, тоді як синтетичний рахунок ведеться виключно в грошових одиницях.

У процесі будь-якої практичної діяльності, включаючи організацію обліку розрахунків з постачальниками, можуть виникати помилки. Одним з найбільш ймовірних порушень у відносинах з постачальниками є порушення умов постачання, такі як недопостачання товару або постачання товару неналежної якості. У таких випадках, одержувач має право відмовитися від оплати недопоставленої частини товару або вимагати поставити недостатню кількість товару. Якщо поставлений товар виявився неналежної якості, одержувач має право відмовитися від його оплати або вимагати замінити бракований товар на якісний.

Порушення термінів постачання товарів є поширеною проблемою, яка може мати негативні наслідки для покупців. Законодавство передбачає можливість стягнення неустойки з постачальників, які не виконують свої зобов'язання вчасно. У разі повторних порушень термінів, одержувач має право розірвати договір з постачальником без його згоди.

Тому, як вважають Майстер Л., Гладій І. и Откаленко О. [14, С. 103-104] у процесі провадження господарської діяльності підприємств, бухгалтерські відносини з постачальниками повинні супроводжуватися створеною інформаційною базою документів для укладання різних договорів. Ефективна система контролю сприятиме досягненню позитивного результату підприємства, оптимальному використанню всіх ресурсів та дотриманню законодавства.

Затримки у виплатах за отримані матеріальні ресурси, продукцію та послуги можуть призвести до фінансових труднощів у господарській діяльності.

Успішне ведення обліку розрахунків з постачальниками передбачає отримання достовірної інформації про кредиторську заборгованість. Для запобігання порушень платіжної дисципліни необхідно забезпечувати постійний бухгалтерський контроль за правильністю відображення розрахункових операцій у бухгалтерському обліку [30, С. 26].

Отже, інвентаризація розрахунків з постачальниками може бути найбільш ефективною в різних випадках, залежно від обставин і мети операції:

- інвентаризація розрахунків з постачальниками є важливим етапом для підприємства, яке готується до складання фінансових звітів або аудиту. Цей процес допомагає визначити точний обсяг заборгованостей;
- інвентаризація є ефективним інструментом для перевірки точності обліку боргів перед постачальниками та визначення реального стану розрахунків;
- Інвентаризація є корисним інструментом для узгодження боргів з постачальниками та зменшення можливих непорозумінь або конфліктів;
- під час проведення інвентаризації можна виявити можливості для оптимізації витрат та переговорів з постачальниками щодо зниження витрат або перегляду умов оплати;
- інвентаризація може бути використана як основа для обговорення нових умов поставок або розширення кредитних ліній з постачальниками, якщо підприємство планує провести переговори;
- інвентаризація є корисним інструментом для виявлення прострочених платежів і розробки стратегій для їх зменшення;
- інвентаризація дозволяє покращити планування грошових потоків і визначити оптимальний час і обсяг платежів.

При прийнятті рішення про проведення інвентаризації розрахунків з постачальниками важливо враховувати конкретні обставини і цілі підприємства, а

також специфіку його бізнес-процесів. Додатково необхідно враховувати всі законодавчі вимоги та стандарти бухгалтерського обліку, що стосуються даного процесу.

Проведення інвентаризації заборгованостей та документування її результатів з аналізом причин розходжень у сумах заборгованостей при розрахунках з постачальниками може значно покращити контроль за розрахунковими відносинами на українських підприємствах. Це дозволить забезпечити згоду з контрагентами щодо всіх сум заборгованостей на кінець звітних періодів.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КНП «ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ № 1» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

2.1 Організаційно-економічна характеристика КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1» Сумської міської ради

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» СМР є медичним закладом, який надає безоплатні медичні послуги населенню м. Суми, відповідно до первинної ланки. Центр має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та співпрацює з Національною службою здоров'я України. Заклад має акредитацію на вищу категорію. Лікарі центру надають медичну допомогу більш ніж 110 тисячам осіб, включаючи 24 тисячі дітей, які проживають у Сумській громаді.

У центрі здоров'я є 8 амбулаторій, розташованих у місті Суми та селі Піщане. Кожна амбулаторія має свою власну адресу.

Усі амбулаторії повністю забезпечені необхідними медичними засобами та обладнанням для надання невідкладної медичної допомоги. Лікарі мають доступ до отоскопів, офтальмоскопів, портативних пульсоксиметрів та глюкометрів. Усі робочі місця лікарів та реєстратури обладнані комп'ютерами та підключені до Інтернету. В амбулаторіях проводяться загально-клінічний та біохімічний аналізи крові, а також надаються послуги маніпуляційних кабінетів та кабінетів щеплень.

У центрі працює значна кількість медичного персоналу, включаючи лікарів загальної практики-сімейних лікарів, терапевтів, педіатрів та медичних сестер. Крім того, в закладі є спеціалісти, такі як отоларинголог, акушер-гінеколог та лікар з ультразвукової діагностики, які приймають за адресою: вул. Іллінська, 48/50.

Медичний персонал центру постійно підвищує свою кваліфікацію, відвідуючи різноманітні курси.

- У межах первинної медичної допомоги пацієнти, які уклали декларацію, мають право на безоплатну консультацію лікаря, планові огляди дитини, виписку рецептів, проведення аналізів та досліджень, вакцинацію, профілактичні огляди та аналізи для груп ризику, невідкладну допомогу та медичні довідки.

Таблиця 2.1 надає інформацію про структуру майна підприємства КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» та його зміни в часі, що дозволяє оцінити стан активів та наявність коштів для погашення зобов'язань.

За даними таблиці 2.1 станом на 31.12.2022 р., КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» має приблизно дві третини активів, які є необоротними (70,9%), тоді як третина становить оборотні активи (29,1%). За два роки вартість активів знизилася на 3755 тис. грн., або на 10% (до 33 735 тис. грн.). Разом із зниженням активів, власний капітал також зменшився. Зменшення власного капіталу відбулося випереджаючими темпами (-12,5% за період з 31.12.2020 р. по 31.12.2022 р.). Випереджальне зменшення власного капіталу є негативним фактором, що впливає на фінансову стійкість підприємства.

У КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» відбулося зменшення сукупних активів, головним чином, через зменшення показника «Гроші та їх еквіваленти», який склав 97% від усіх видів активів, що негативно змінилися.

Нерозподілений прибуток підприємства мав найбільший внесок у загальне зниження капіталу та зобов'язань, становлячи 87,2% (2876 тис. грн.).

Вартість запасів на кінець 2022 року зросла на 18,7% порівняно з 2020 роком і склала 5046 тис. грн. Поточна дебіторська заборгованість зменшилася на 52 тис. грн. за весь розглянутий період.

Таблиця 2.1 – Структура майна КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» та джерела його формування

Показник	Значення показника					Зміна за період аналізу	
	в тис. грн.			у % до валюти балансу		тис. грн. (гр.4- гр.2)	± % ((гр.4- гр.2) : гр.2)
	31.12.2020 р.	31.12.2021 р.	31.12.2022 р.	на початок періоду (31.12.2020 р.)	на кінець періоду (31.12.2022 р.)		
Актив (Assets)							
1. Необоротні активи (Non-current assets), всього	23997	24154	23935	64	70,9	-62	-0,3
2. Оборотні активи (Current assets), всього	13493	14131	9800	36	29,1	-3693	-27,4
запаси (inventory)	4252	3752	5046	11,3	15	+794	+18,7
дебіторська заборгованість (trade and other current receivables)	54	77	2	0,1	<0,1	-53	-96,5
грошові кошти (cash, cash equivalents, and short-term investments)	9164	10265	4667	24,4	13,8	-4497	-49,1
Капітал і зобов’язання (Equity and liabilities)							
1. Капітал (Equity)	35639	36196	31184	95,1	92,4	-4455	-12,5
2. Довгострокові зобов’язання (Non-current liabilities)	995	1374	2117	2,7	6,3	+1122	+112,7
3. Короткострокові зобов’язання (Current liabilities)	856	715	435	2,3	1,3	-422	-49,2
Активи / Капітал і зобов’язання (Assets / Equity and liabilities)	37490	38285	33735	100	100	-3755	-10

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» (Додаток А)*

Недостатній рівень чистих активів може становити загрозу для функціонування підприємства, але законодавство не надає чітких вказівок щодо їх розрахунку. Величина чистих активів може впливати на здатність підприємства здійснювати операції.

Чисті активи КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Чисті активи КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

Показник	Значення показника					Зміна	
	в тис. грн.		у % до валюти балансу			тис. грн. (гр.3- гр.2),	%, ((гр.3 -гр.2) : гр.2)
	на початок періоду (31.12.2020 р.)	на кінець періоду (31.12.2022 р.)	31.12.2020 р.	31.12.2021 р.	31.12.2022 р.		
1. Чисті матеріальні активи (Net tangible assets)	35625	31173	95	94,5	92,4	-4452	-12,5
2. Чисті активи (Net worth, Net assets)	35639	31184	95,1	94,5	92,4	-4455	-12,5
3. Акціонерний (статутний) капітал (Issued (share) capital)	5028	5028	13,4	13,1	14,9	—	—
4. Перевищення чистих активів над статутним капіталом (стр.2-стр.3)	30611	26156	81,7	81,4	77,5	-4455	-14,6

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» (Додаток А)*

За два роки відбулося відчутне падіння чистих матеріальних активів підприємства, які на 31.12.2022 р. становили 31173 тис. грн. На останній день аналізованого періоду нематеріальні активи дорівнювали 10,9 тис. грн. Це призвело до різниці між показником чистих матеріальних активів та показником сукупних чистих активів.

Чисті активи КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» на останній день аналізованого періоду значно перевищують статутний капітал, що свідчить про позитивний фінансовий стан підприємства. Чисті активи є ключовим індикатором майнового стану в фінансовому аналізі.

Чистий оборотний капітал в економіці відображає різницю між короткостроковими активами та пасивами підприємства. Велика сума чистого оборотного капіталу може свідчити про недоцільне використання власних коштів, тоді як маленька сума може вказувати на фінансові проблеми підприємства. (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Аналіз чистого оборотного капіталу КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

Показник	Значення показника			Зміна за період аналізу	
	31.12.2020 р.	31.12.2021 р.	31.12.2022 р.	(гр.4-гр.2)	% ((гр.4-гр.2) : гр.2)
1. Чистий оборотний капітал (Working capital, Net working capital), тис. грн.	+12637	+13416	+9366	-3271	-25,9
2. Запаси (Inventories), тис. грн.	+4252	+3752	+5046	+794	+18,7
3. Надлишок (недостача) чистого оборотного капіталу (Working capital sufficiency) (стр.1-стр.2), тис. грн.	+8385	+9664	+4320	-4065	-48,5
4. Коефіцієнт покриття запасів чистим оборотним капіталом (Inventory to Working capital ratio) (стр.2 : стр.1) Нормальне значення: 1 і менше.	0,34	0,28	0,54	+0,2	x

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» (Додаток А)*

За період дослідження чистий оборотний капітал КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» знизився на 25,9% до 9366 тис. грн. Показник чистого оборотного капіталу перевищує величину запасів підприємства на 4320 тис. грн. Коефіцієнт покриття запасів чистим оборотним капіталом на 31 грудня 2022 року дорівнював 0,54, що свідчить про достатність довгострокових джерел фінансування. Однак, можливо, низький рівень запасів може мати негативний вплив у деяких випадках.

Показники рентабельності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Показники збитковості КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

Показники рентабельності	Значення показника (у %)		Зміна показника (гр.3 - гр.2)
	2021 р.	2022 р.	
1. Збитковість продаж за валовим збитком (Gross margin).	-1,6	-4,5	-2,9
2. Збитковість продаж за ЕВІТ (Operating margin, Return on sales).	-0,8	-5,8	-5
3. Збитковість продаж за чистим збитком (Profit margin).	-0,8	-5,8	-5

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» (Додаток А)*

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» за останній рік працював з збитками, що відображається на негативних показниках рентабельності. Збитковість продажів за валовим прибутком за 2022 рік склала - 4,5%, а зміна збитковості за два останні роки становила -2,9%.

За період з 01.01.2022 р. по 31.12.2022 р. збитковість підприємства, виміряна як показник ЕВІТ, становила -0,06 або -5,8% на рік. Збитковість, виміряна за підсумковим фінансовим результатом (чистий прибуток), також склала -5,8% на рік.

Z-рахунок Альтмана є одним з показників ймовірності швидкого банкрутства організації. Він розраховується за допомогою 5-факторної моделі для приватних виробничих підприємств:

$$Z\text{-рахунок} = 0,717T_1 + 0,847T_2 + 3,107T_3 + 0,42T_4 + 0,998T_5, \quad 1.1$$

де (таблиця 2.5):

Таблиця 2.5 – Розрахунок ймовірності банкрутства

Коефіцієнт	Розрахунок	Значення на 31.12.2022 р.	Множник	Результат (гр. 3 x гр. 4)
T ₁	Відношення оборотного капіталу до всіх активів	0,28	0,717	0,2
T ₂	Відношення нерозподіленого прибутку до величини всіх активів	0,27	0,847	0,23
T ₃	Відношення ЕВІТ до величини всіх активів	-0,14	3,107	-0,44
T ₄	Відношення власного капіталу до позикового	12,22	0,42	5,13
T ₅	Відношення виручки від продажу до величини всіх активів	2,44	0,998	2,44
Z-рахунок Альтмана:				7,56

**Джерело: Розрахунки проведені на основі фінансової звітності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» (Додаток А)*

Згідно з Альтманом, ймовірність банкрутства залежить від значення Z-рахунку. Значення Z-рахунку менше 1.23 вказує на високу ймовірність банкрутства, від 1.23 до 2.9 - на середню ймовірність банкрутства, а значення Z-рахунку більше 2.9 вказує на низьку ймовірність банкрутства.

За результатами розрахунків для КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» на 31 грудня 2022 року значення Z-рахунку склало 7,56. Це значення показника свідчить про незначну ймовірність банкрутства.

Для проведення розрахунків та аналізу показників було використано річну фінансову звітність КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» за період з 2020 по 2022 роки. До кваліфікаційної роботи додаються баланс (Звіт про фінансовий стан) та звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) у вигляді додатку А.

2.2 Організаційно-практичні аспекти облікового процесу розрахунків з постачальниками

Згідно з НП(С)БО 11 «Зобов'язання», облік зобов'язань у КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» СМР передбачає визнання зобов'язання, якщо воно відповідає двом умовам: оцінка його може бути достовірно визначена й існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Тільки при виконанні обох умов зобов'язання може бути відображено в обліку.

Довгострокові зобов'язання в ЗОЗ-КНП теоретично можуть виникати, але на практиці цього не відбувається, тому автор не буде розглядати їх, однак, поточні зобов'язання є у кожного ЗОЗ-КНП, хоча їх переліки можуть відрізнятись.

Відповідно до пункту 11 НП(С)БО 11 «Зобов'язання», поточні зобов'язання включають короткострокові кредити банків, поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями та різні види розрахунків, такі як розрахунки з бюджетом, страхуванням, оплатою праці, учасниками та внутрішніми розрахунками, а також короткострокові векселі видані, поточні забезпечення та інші поточні зобов'язання.

Склад деяких поточних зобов'язань КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Склад деяких поточних зобов'язань КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

Рахунок (субрахунок)	Інформація, яку відображають
631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	Інформація про розрахунки за одержані товарно-матеріальні
641 «Розрахунки за податками»	Суми податків, які нараховують та сплачують відповідно до чинного
642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»	Розрахунки за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства та облік яких не ведеться на рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням»
643 «Податкові зобов'язання»	Суми податку на додану вартість визначаються на основі суми отриманих авансів за різні види продукції, товарів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, робіт і послуг, які будуть відвантажені або виконані.
644 «Податковий кредит»	Суми податку на додану вартість, на які підприємство набуло право зменшити податкові зобов'язання

**Джерело: Узагальнення проведені на основі облікової політики КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

У процесі здійснення діяльності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» відбувається обмін матеріальними цінностями, послугами та роботами з іншими підприємствами. Цей обмін може здійснюватися через готівкові, безготівкові платежі або шляхом зарахування взаємних вимог. Перед здійсненням таких операцій укладаються договори (контракти) на купівлю-продаж товарів, матеріальних цінностей, договори підряду на виконання робіт або надання послуг.

Обліковують такі розрахунки на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Для відображення заборгованості перед вітчизняним постачальником за отримані матеріали використовують дебет субрахунку 20 «Виробничі запаси» та кредит субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками». При виникненні податкового кредиту з ПДВ за придбані матеріали використовують дебет субрахунку 641 «Розрахунки за податками» та кредит субрахунку 631

«Розрахунки з вітчизняними постачальниками». Перерахування коштів з поточного рахунку в погашення заборгованості перед постачальником відображається за дебетом субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» та кредитом субрахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

Заборгованість перед постачальниками відображається в обліку на основі розрахункових документів, а її погашення здійснюється за допомогою платіжних документів.

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1», яке здійснює публічні закупівлі товарів, робіт і послуг в Україні, повинно дотримуватися особливостей, встановлених на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів після його припинення або скасування. Закупівлі повинні проводитися з урахуванням деяких особливостей.

Особливості містять положення, спрямовані на оперативне та ефективне задоволення потреб замовників у воєнний час шляхом проведення прозорих та конкурентних закупівель через електронну систему закупівель.

Установлені порогові межі для проведення відкритих торгів залежать від вартості товарів, послуг та робіт. Для товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту) порогова межа становить 100 тисяч гривень, для послуг з поточного ремонту - 200 тисяч гривень, а для робіт - 1,5 мільйона гривень.

КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» може здійснювати закупівлі шляхом відкритих торгів або використання електронного каталогу для закупівлі товару. Замовник не може ділити предмет закупівлі на частини, щоб уникнути проведення процедури відкритих торгів або використання електронного каталогу. Якщо вартість закупівлі менша за встановлені пороги, замовники можуть використовувати електронну систему закупівель згідно з умовами, визначеними адміністратором системи, включаючи використання електронного каталогу або укладання прямих договорів з обов'язковим звітуванням в системі.

Строки проведення відкритих торгів та оскарження можуть бути зменшені з урахуванням передбачених особливостей. Зазвичай, строк проведення відкритих

торгів становить 20 днів, а строк розгляду скарги органом оскарження - 7 робочих днів. Однак, орган оскарження може продовжити цей строк до 12 робочих днів.

Особливості закупівлі товарів з використанням електронного каталогу включають можливість здійснення покупки без обмеження граничних вартісних значень і альтернативу відкритим торгам. Якщо вартість товару становить або перевищує 100 тис. гривень, замовник використовує електронний каталог для відбору постачальника шляхом запиту ціни пропозицій.

Закупівля здійснюється КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» на основі потреби або планової потреби наступного року. Заплановані закупівлі включаються до річного плану. Якщо підприємство має додаткову потребу, яку не передбачено на момент попередньої закупівлі, вартість такої потреби не додається до вартості попередньої закупівлі. Замовник обирає вид закупівлі з урахуванням вартісних меж.

Встановлено, що існує широкий перелік випадків, коли КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» може здійснювати придбання товарів, робіт і послуг без застосування електронної системи закупівель (ЕСЗ). У таких випадках замовник може укласти прямі договори і подавати відповідні звіти про ці договори в ЕСЗ, а також інформацію про зміни до договорів. Це стосується переговорної процедури закупівлі, а також окремих закупівель для невідкладних потреб, таких як мобілізація та цивільний захист, будівництво, реконструкція, ремонт та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб, будівництво, реконструкція, ремонт та облаштування захисних споруд цивільного захисту, включаючи споруди подвійного призначення, найпростіші споруди, укриття, для забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури та інше. До винятків також відносяться закупівлі, інформація про які є обмежено доступною або розголошення якої може загрожувати національній та/або громадській безпеці та порядку під час дії правового режиму воєнного стану, а також якщо замовник перебуває в районі проведення воєнних дій на момент прийняття рішення про здійснення закупівлі або її здійснення.

У договорі про закупівлю передбачено перелік випадків, коли можуть змінюватися істотні умови, включаючи право на зміну ціни за одиницю товару. Зміна ціни буде пропорційною до коливання ціни товару на ринку, за умови наявності документального підтвердження такого коливання.

Механізм усунення невідповідностей учасником процедури закупівлі, виявлених замовником під час розгляду тендерної пропозиції, був розширений.

Замовник може дозволити своїм відокремленим підрозділам самостійно здійснювати закупівлю для власних потреб. Предмет закупівлі визначається окремо для кожного підрозділу, а інформація про потребу в закупівлі вноситься до річного плану замовника.

Облік розрахунків з постачальниками у КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» ведеться за допомогою програми «BAS Бухгалтерія».

Програмне забезпечення «BAS Бухгалтерія» є універсальним і дозволяє вирішувати всі завдання, пов'язані з бухгалтерською інформацією підприємства. Крім того, співробітники суміжних служб можуть вводити інформацію про окремі види діяльності, торгові і виробничі операції, що автоматично відображається в бухгалтерському і податковому обліку. Бухгалтерська служба забезпечує методичне керівництво і контроль за настройками інформаційної бази.

«Рахунок на оплату постачальника» не є первинним документом, він не формує проводки і, як правило, є лише підставою для оплати коштів.

Введення документа «Рахунок на оплату постачальника» спрощує документообіг і дозволяє аналізувати виконання зобов'язань згідно угоди.

На основі документа «Рахунок на оплату постачальника» автоматично заповнюються документи, такі як «Довіреність», «Надходження (акт, накладна)», «Платіжне доручення», Списання з банківського рахунку», «Видатковий касовий ордер» та «Рахунок на оплату покупцю».

Документ «Рахунок на оплату постачальника» створюється в програмі через розділ «Купівлі – Рахунки на оплату постачальників», але заповнюється вручну користувачем (Рисунок 2.1).

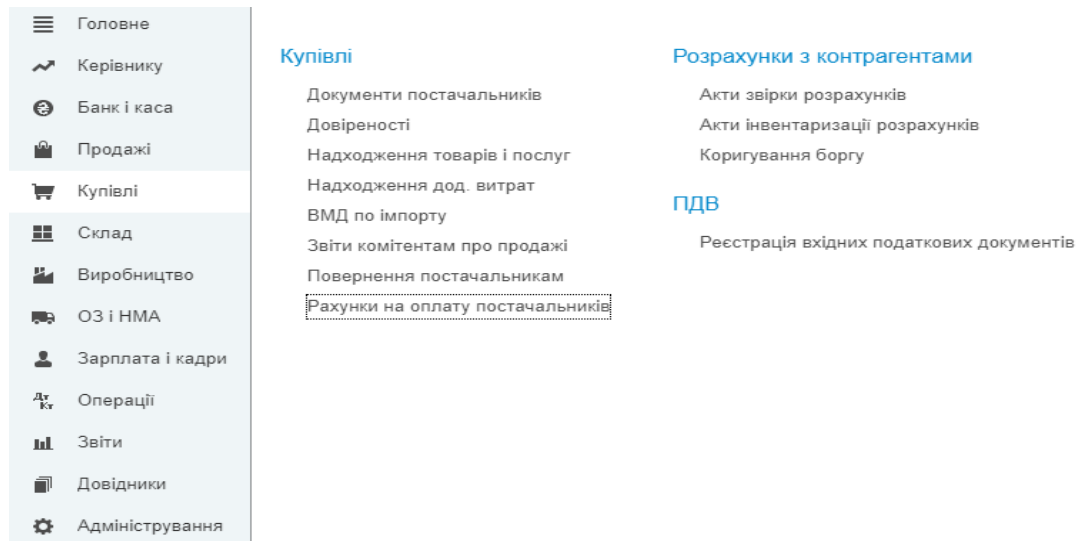

Рисунок 2.1 – Створення документу «Рахунок на оплату поставальника»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Порядок заповнення шапки документа «Рахунок на оплату поставальника» передбачає введення номера рахунку та дати, які зазначені у виданому рахунку. Номер документа генерується автоматично, а дату можна вручну змінити. Також потрібно вибрати поставальника з довідника «Контрагенти» та вказати підставу для розрахунків із ним з довідника «Договори» (Рисунок 2.2).

The screenshot shows the 'Рахунок на оплату поставальника (створення)' (Invoice for payment to supplier - creation) form. At the top, there are navigation buttons (back, forward) and a title bar. Below the title bar, there are several action buttons: 'Провести та закрити' (Execute and close), 'Записати' (Save), 'Провести' (Execute), 'Створити на підставі' (Create on basis of), and 'Рахунок на оплату' (Invoice for payment). The form fields include: 'Номер:' (Number) with a blue box, 'Дата:' (Date) set to '22.10.2023 00:00:00', 'Вид операції:' (Operation type) set to 'Покупка, комісія' (Purchase, commission), 'Контрагент:' (Counterparty) with a dropdown arrow, 'Організація:' (Organization) set to 'КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1"', and 'Договір:' (Contract) with a dropdown arrow. A link 'Ціна не включає ПДВ' (Price does not include VAT) is visible. Below the form fields, there is a table with columns: 'N', 'Номенклатура', 'Найменування пост...', 'Кількість', 'Од. вим.', 'К.', 'Ціна без ПДВ', 'Сума без ПДВ', '% ПДВ', and 'Сума ПДВ'. The table is currently empty. At the bottom, there is a summary bar with 'Всього:' (Total) and two input fields for '0,00 UAH' and 'ПДВ (у т.ч.): 0,00 UAH'.

Рисунок 2.2 – Електронна форма документу «Рахунок на оплату поставальника»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

У полі «Банківський рахунок» вказуються банківські реквізити постачальника для перерахування оплати. Це поле автоматично заповнюється з довідника «Банківські рахунки» на основі інформації, зазначеної у картці «Контрагента». За замовчуванням це поле не відображається на формі, але можна додати його на кнопку «Ще» - «Змінити форму».

У полі «Організація» вказується назва підприємства, яка зареєстрована в довіднику та має ознаку «Використовувати як основну». Це поле відображається, якщо в довіднику зареєстровано декілька підприємств.

При натисканні на посилання «ПДВ» відкривається форма «Ціни в документі». Заповнення ціни залежить від вибраного типу цін. Якщо тип цін вибраний, ціна автоматично заповнюється відповідно до встановленої ціни. Якщо тип цін не вибраний, ціна заповнюється з реєстру відомостей цін номенклатури документів за способом заповнення ціни за закупівельними цінами. Для ТМЦ та послуг, що надійшли вперше, ціна надходження не заповнюється автоматично і потрібно встановити її вручну.

Таблична частина документа має вкладки – «Товари», «Послуги», «Зворотна тара», «Нематеріальні активи» та «Додатково». На вкладках «Товари» та «Послуги» відображається перелік товарів, робіт або послуг, на оплату яких виставлено рахунок. Вкладку «Зворотна тара» заповнюють, якщо планується надходження товарів у тарі. Тара, яка не повертається постачальнику, враховується як товар і вказується на вкладці «Товари». Позиції в табличну частину можна вводити за допомогою кнопки «Додати» або кнопки «Підбір».

Для додавання рядка з повністю заповненими даними в табличну частину можна скопіювати рядок з іншої табличної частини з аналогічним функціоналом. Крім того, кнопку «Редагувати» можна використовувати для коригування ціни по всіх позиціях документа за певним алгоритмом.

Заповнена форма документа представлена на рисунку 2.3.

← → ☆ Рахунок на оплату поставщика ДОО00-000001 від 22.10.2023 14:38:07

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Рахунок на оплату

Номер: ДОО00-000001 Дата: 22.10.2023 14:38:07 Вид операції: Покупка, комісія

Контрагент: СофтПостач Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги №1"

Договір: Основний договір Ціна не включає ПДВ

N	Номенклатура	Найменування пост...	Кількість	Од. вим.	К.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ	% ПДВ	Сума ПДВ
1	Бумага Ballet		100,000	паков	1,000	150,00	15 000,00	20%	3 000,00

Всього: 18 000,00

Рисунок 2.3 – Заповнена форма документу «Рахунок на оплату поставщика»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

У документі «Надходження товарів і послуг» реєструються різні операції з надходження від поставщика ТМЦ, послуг, майнових прав та об'єктів основних засобів. Для відображення конкретної операції необхідно правильно вибрати вид операції під час створення документа (Рисунок 2.4).

← → ☆ Надходження товарів і послуг (створення) (Покупка, комісія)

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Друк

Номер: Дата: 22.10.2023 00:00:00 Вид операції: Покупка, комісія

Контрагент: СофтПостач Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги №1"

Договір: Основний договір Склад: Головний склад Ціна не включає ПДВ

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ	% ПДВ	Сума ПДВ	Всього
1	Бумага Ballet	100,000	паков	1,000	150,00	15 000,00	20%	3 000,00	18 000,00

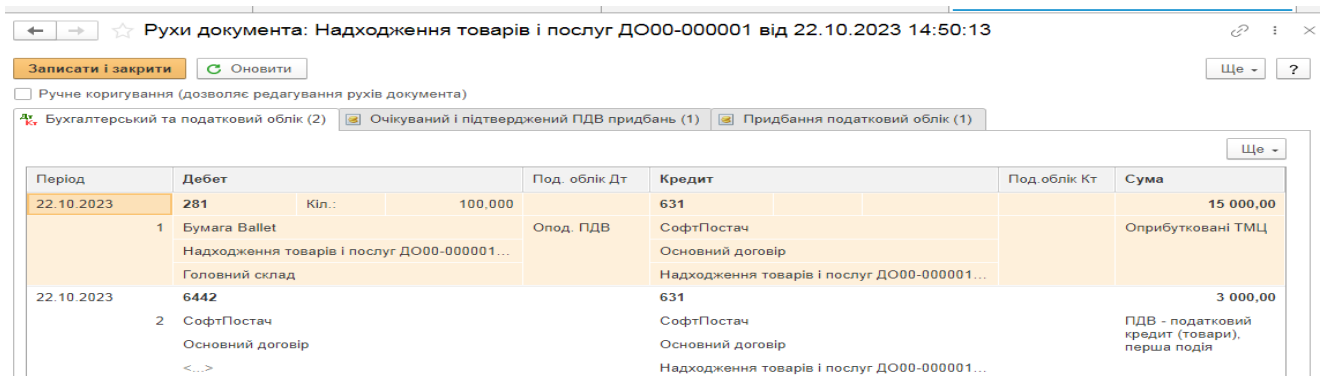
Всього: 18 000,00 UAH ПДВ (у т.ч.): 3 000,00 UAH

Рисунок 2.4 – Заповнена форма документу «Надходження товарів і послуг»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Документ «Надходження товарів і послуг» можна створити на основі доручення та рахунку на оплату постачальника. Для цього потрібно відкрити список документів, знайти потрібний рахунок на оплату постачальника і створити на його основі документ «Надходження товарів і послуг».

Після проведення документу, він може формувати кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.5.

Рухи документа: Надходження товарів і послуг ДО00-000001 від 22.10.2023 14:50:13

Записати і закрити Оновити

☐ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

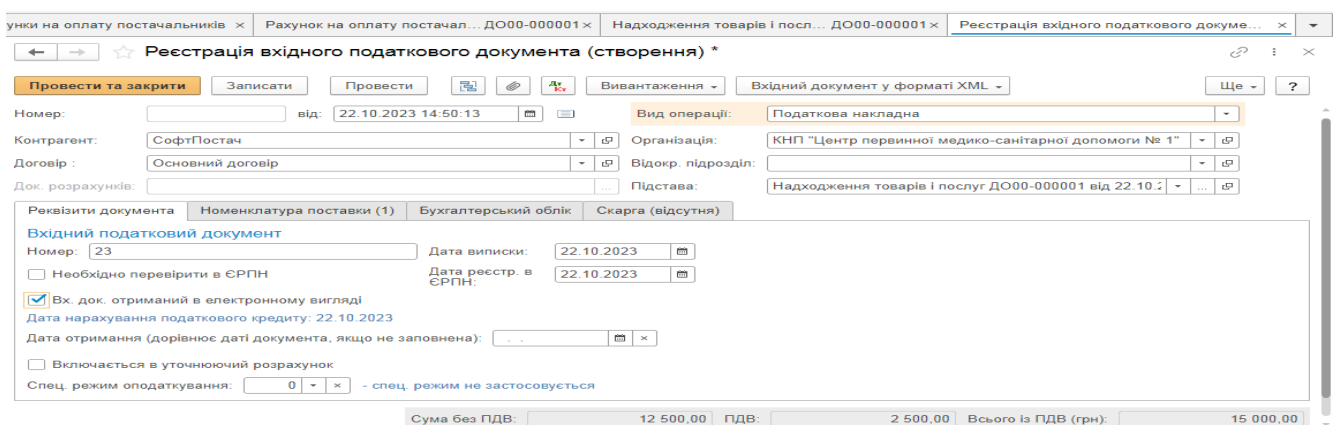
Бухгалтерський та податковий облік (2) Очікуваний і підтверджений ПДВ придбав (1) Придбання податковий облік (1)

Період	Дебет	Кредит	Сума
22.10.2023	281 Кіл.: 100,000	631	15 000,00
	1 Бумара Ballet	СофтПостач	Оприбутковані ТМЦ
	Надходження товарів і послуг ДО00-000001...	Основний договір	
	Головний склад	Надходження товарів і послуг ДО00-000001...	
22.10.2023	6442	631	3 000,00
	2 СофтПостач	СофтПостач	ПДВ - податковий кредит (товари), перша подія
	Основний договір	Основний договір	
	<...>	Надходження товарів і послуг ДО00-000001...	

Рисунок 2.5 – Кореспонденція рахунків документу «Надходження товарів і послуг»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Документ «Реєстрація вхідного податкового документа» повинен отримуватись по першій події (Рисунок 2.6).

Регістрація вхідного податкового документа (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Вивантаження Вхідний документ у форматі XML

Номер: від: 22.10.2023 14:50:13 Вид операції: Податкова накладна

Контрагент: СофтПостач Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги №1"

Договір: Основний договір Відокр. підрозділ:

Док. розрахунок: Підстава: Надходження товарів і послуг ДО00-000001 від 22.10.2023

Реквізити документа Номенклатура поставки (1) Бухгалтерський облік Скарга (відсутня)

Вхідний податковий документ

Номер: 23 Дата випуску: 22.10.2023

☐ Необхідно перевірити в ЄРПН Дата реєстр. в ЄРПН: 22.10.2023

☒ Вх. док. отриманий в електронному вигляді Дата нарахування податкового кредиту: 22.10.2023

Дата отримання (дорівнює даті документа, якщо не заповнена):

☐ Включається в уточнюючий розрахунок Спец. режим оподаткування: 0 - спец. режим не застосовується

Сума без ПДВ: 12 500,00 ПДВ: 2 500,00 Всього із ПДВ (грн): 15 000,00

Рисунок 2.6 – Заповнена форма документу «Реєстрація вхідного податкового документа»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Документ призначений для реєстрації в «Реєстрі виданих та отриманих податкових накладних», отриманих від постачальників «Податкових накладних», «Додатків 2», чеків тощо. Документ рекомендується вводити на підставі документа поставки. У заголовку документа вказується «Контрагент» - постачальник, який виписав реєстрований документ, і «Договір» з ним. Дата документа (у заголовку) – ця дата при формуванні «Реєстру» буде вказуватися як «Дата отримання». На закладці «Реквізити» документа вказується номер вхідного документа, дати виписки та реєстрації в ЄРПН. При використанні FREDO Звіт, «Дата реєстрації в ЄРПН» заповнюється автоматично по кнопці «Вивантаження - Відправити запит і перевірити стан реєстрації в «FREDO Звіт»», для цього на закладці «Додатково» має бути заповнений прапор «Необхідно перевірити в ЄРПН». Для документів, отриманих в електронному вигляді, заповнюється прапор «Передається в електронному вигляді». Такі документи відображаються у «Реєстрі виданих та отриманих податкових накладних» з суфіксом «Е». Якщо податковий документ реєструється пізніше, ніж виник податковий кредит і повинен бути включений у уточнюючий розрахунок, в ньому заповнюється прапор «Включається до уточн. Розрахунку» і вказується «Період», що уточнюється. На закладці «Номенклатура постачання» зазначаються «Суми без ПДВ» і «Суми ПДВ» з вхідного податкового документа в розрізі ставок ПДВ, а також призначень використання придбань: для господарської і негосподарської діяльності, оподатковуваних і неоподатковуваних ПДВ операцій. Сума придбання, призначеного для використання в оподатковуваних і неоподатковуваних операціях, може бути автоматично розподілено по кнопці «Додати рядки за пропорційним ПДВ». У випадках, коли разом з податковим документом постачальника або замість такого документа оформляється скарга, на закладці «Скарга» вибирається причина скарги. У разі нарахування податкового кредиту.

Після проведення документу, він формує кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.7.

← → ☆ Рухи документа: Реєстрація вхідного податкового документа ДОО0-000001 від 22.10.2023 14:50:13

Записати і закрити Оновити

☐ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

Бухгалтерський та податковий облік (1) Очікуваний і підтверджений ПДВ придбань (1) ПДВ податковий кредит (1)

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
22.10.2023	6412		6442		2 500,00
1			СофтПостач		ПДВ: податковий кредит: податкова накладна
			Основний договір		
			<...>		

Рисунок 2.7 – Кореспонденція рахунків документа «Реєстрація вхідного податкового документа»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Документ «Списання з банківського рахунку» є фактом здійснення оплати (Рисунок 2.8).

← → ☆ Списання з банківського рахунку ДОО0-000005 від 22.10.2023 15:06:48

Провести і закрити Записати Провести Створити на підставі

Вид операції: Оплата постачальнику Рахунок: 311

Номер: ДОО0-000005 від: 22.10.2023 15:06:48 Вх. номер: Вх. дата:

Одержувач: СофтПостач Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1"

Рахунок одержувача: Рахунок організації: Р/р Добро

Сума: 18 000,00 UAH

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ роз...	ПДВ	Сума ПДВ (проп.)	Рахунки розрахунків	Рахунки ПДВ	Податкове призначення пр...
1	Основний договір	18 000,00		20%		631	<Авто>	<Авто>
				3 000,00		3711	<Авто>	
		18 000,00		3 000,00				

Рисунок 2.8 – Заповнена форма документа «Списання з банківського рахунку»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Для відображення оплати постачальнику за товари, роботи і послуги необхідно вибрати операцію «Оплата постачальнику» у полі «Вид операції». Одним документом можна відобразити оплату постачальнику за кількома договорами, рахунками, документами розрахунку. Детальна інформація про

розрахунки з постачальником вводиться в табличній частині, де вказуються договір з контрагентом, документ розрахунків, рахунок розрахунків та рахунок авансів.

Після проведення документу, він формує кореспонденцію, яка наведена на рисунку 2.9.

← → ☆ Рухи документа: Списання з банківського рахунку ДОО0-000005 від 22.10.2023 15:06:48 *

Записати і закрити Оновити Ще ?

☒ Ручне коригування (дозволяє редагування рухів документа)

Бухгалтерський та податковий облік (2) Придбання податковий облік (1)

Додати ↑ ↓ Ще

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
22.10.2023	631		311		3 000,00
	1 СофтПостач		Основний рахунок		Оплата
	Основний договір		Сплата коштів постачальникам		
	Надходження НМА ДОО000000001 від 03.01....				
22.10.2023	631		311		15 000,00
	2 СофтПостач		Основний рахунок		Оплата
	Основний договір		Сплата коштів постачальникам		
	Надходження товарів і послуг ДОО0-000001...				

Рисунок 2.9 – Кореспонденція рахунків документу «Списання з банківського рахунку»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Організація первинного, аналітичного та синтетичного обліку в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» забезпечує своєчасну, детальну та достовірну інформацію про розрахунки з постачальниками, а також про стан погашення заборгованості перед ними.

2.3 Вдосконалення облікового процесу розрахунків з постачальниками

Облік розрахунків з постачальниками у КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» ведеться за допомогою програми BAS: Бухгалтерія, ми, в свою чергу, рекомендуємо використовувати BAS Медицина.

Програма автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема управління закупівлями, оформлення повернень, аналіз ефективності витрат, управління запасами, облік за джерелами фінансування, ведення формулярних переліків організації та відділень, управління виготовленням медичних препаратів, управління запасами у відділеннях і кабінетах, контроль наявності серій, вилучених з обігу, та управління роздрібними продажами.

Список договорів з постачальниками КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» знаходиться в довіднику «Договори», доступ до якого можна отримати в розділі «Нормативно-довідкова інформація» за відповідним посиланням. Для перегляду договорів з конкретним постачальником слід натиснути кнопку «Договори» на верхній панелі елемента довідника «Контрагенти» (Рисунок 2.10).

Рисунок 2.10 – Форма елемента довідника Договорі»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У створенні нового договору необхідно вказати контрагента, номер і дату договору, валюту договору, найменування для друку, організацію, від імені якої укладається договір, та період дії договору. Контрагент підставляється автоматично, а найменування формується автоматично відповідно до номера і дати договору, якщо не введено інше найменування.

Довідник «Договори» має ієрархічну структуру, де кожен договір належить до певної групи. Це дозволяє групувати договори контрагентів за категоріями і швидко знаходити їх за допомогою реквізиту «Група договорів».

Для перегляду списку оформлених замовлень постачальникам необхідно перейти до розділу «Управління запасами» та обрати пункт меню «Замовлення постачальникам». При створенні нового документа замовлення необхідно вказати договір та постачальника, з якого замовляється товар. Документ замовлення може бути сформований на основі документа «Специфікація до договору», при цьому в документі замовлення буде міститися гіперпосилання на документ-підставу (Рисунок 2.11).

Рисунок 2.11 – Оформлення замовлення постачальнику на підставі специфікації

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

При формуванні замовлення постачальнику існує можливість підбору товарів з урахуванням переліку та кількості позицій у специфікації до договору.

Це можна зробити за допомогою кнопок «Заповнити по специфікації» або «Підібрати товари по специфікації». Якщо замовлення формується вручну, необхідно скористатися кнопками «Додати Заповнити» або «Підібрати товари» і вибрати позиції товарів з довідника «Номенклатура». Якщо замовлення не виконано повністю, користувач повинен вказати причину скасування.

Цей реквізит можна заповнити за допомогою випадających меню групи «Скасування рядків». Якщо є потреба скасувати замовлення, то можна вибрати опцію «Скасувати виділені рядки» і вказати причину скасування для виділених рядків. Якщо потрібно скасувати рядки замовлення, для яких не було поставки товарів, то можна вибрати опцію «Скасувати непоставлені рядки» і також вказати причину скасування.

В системі існує можливість приховувати скасовані рядки замовлення для поліпшення візуального відображення. Для відстеження етапів виконання замовлення використовується реквізит «Статус», який може мати різні значення, такі як «Не узгоджений», «Узгоджений», «Підтверджений», «До вступу» і «Закритий». Значення «До вступу» дозволяє вводити документ «Надходження товарів» на основі замовлення з цим статусом. Звіти про стан виконання специфікації та замовлення відображають кількість товарів у графі «До вступу».

Статуси замовлення встановлюються вручну, а при проведенні документа «Замовлення постачальнику» контролюється коректність замовленої кількості товару у відповідності з кількістю в документі-підставі «Специфікація до договору». Для введення документів «Надходження товарів» використовується документ «Замовлення постачальнику».

Документи закупівлі товарів можуть бути оформлені на підставі раніше оформлених специфікацій до контрактів або замовлень постачальникам, а також без зазначення документа підстави. При оформленні поставки імпортованих товарів можна вказати країну походження товарів. При роботі з постачальником можна використовувати різні схеми закупівлі товарів, такі як оформлення поставок за довільними цінами без угоди та попереднього замовлення, або поставка товарів за попереднім замовленням при виникненні потреби.

У разі розбіжностей з поставкою товарів можливі ситуації повернення товарів постачальнику або прийому товарів з оформленням акту про встановлення розбіжностей у кількості та якості. Для цього в конфігурації передбачені документи «Повернення товарів постачальнику» та «Акт про встановлення розбіжностей у кількості та якості». Для відображення додаткових витрат з придбання, які підлягають віднесенню на собівартість товарів, служить документ «Надходження дод. витрат.». Перегляд і редагування списку документів по закупівлі та повернення аптечних товарів доступні в розділі «Управління запасами» – «Закупівлі і повернення».

При створенні нового документа «Надходження товарів» необхідно вказати реквізити одержувача товару, постачальника товару і договір, за яким отримана товарна накладна. У разі роздільного обліку за джерелами фінансування, необхідно вказати джерело фінансування, за рахунок якого сплачується надходження товарів (Рисунок 2.12).

Рисунок 2.12 – Документ «Надходження товарів» господарська операція «Закупівля у постачальника»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У документі ціни постачальника можуть бути вказані з урахуванням ПДВ або без урахування ПДВ. Якщо ціни включають ПДВ, встановлюється прапорець «Ціна включає ПДВ». В табличній частині документа на закладці «Товари» можна внести дані про надходження товарів на склад. Якщо документ не оформляється

на підставі замовлення постачальнику, підбір товарів проводиться з довідника «Номенклатура (товари)» за допомогою кнопок «Додати» і «Заповнити - Підібрати товари». Заповнення табличної частини документу можливе за допомогою сканера штрих-коду або терміналу збору даних. У документі надходження для позиції номенклатури може бути вказаний серійний номер, якщо ведеться облік по серіях. Цю інформацію можна ввести в графу «Серія номенклатури» шляхом вибору з довідника «Серії номенклатури» (Рисунок 2.13).

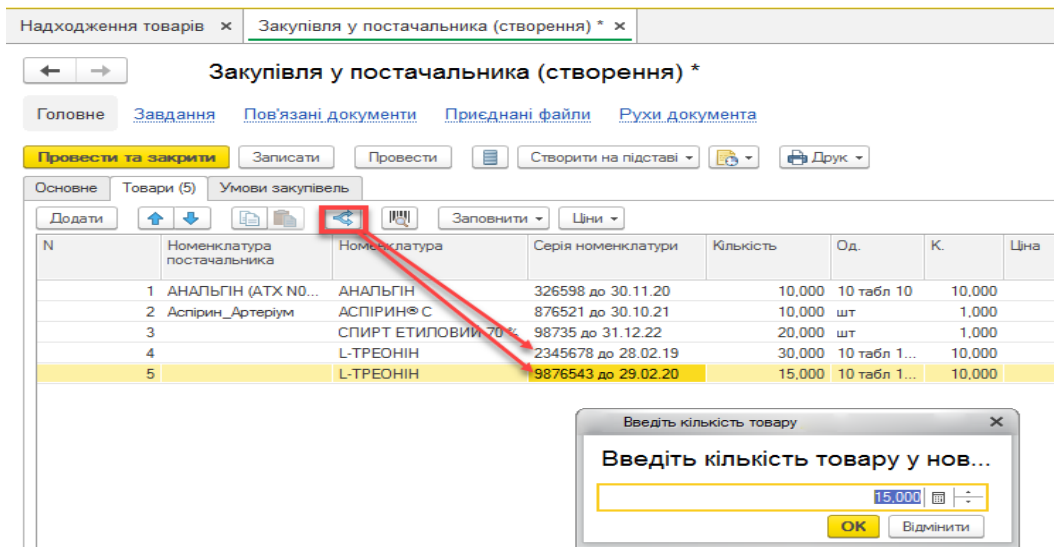

Рисунок 2.13 – Розбиття рядка в документі «Надходження товарів»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У документі «Надходження товарів» є можливість відображення додаткової інформації про закупівлю на закладці «Умови закупівель». Реквізит «Операція за замовчуванням» може мати значення «Закупівля у постачальника», але також можна вибрати значення «Закупівля через підзвітну особу Безоплатне надходження». Значення операції впливає на формування проводок при обміні з бухгалтерською програмою. На цій закладці можна вказати вантажовідправника і вантажоодержувача, якщо вони відрізняються від реквізитів «Організації» та «Контрагента», зазначених у шапці документа. Також можна вказати дату і номер вхідного документа, рахунку-фактури постачальника. За допомогою кнопки «Звіти – Контроль залишкового терміну придатності» можна проконтролювати

залишкові відносні строки придатності надійшовших препаратів у відсотковому відношенні до загальних термінів придатності ліків.

Після проведення документа можна роздрукувати різні уніфіковані друковані форми, такі як прибутковий ордер, прибутковий ордер на приймання МЦ, акт про приймання товару без рахунку постачальника, акт про приймання товару, стеляжна картка та товарну накладну за постачальника.

Після проведення документа є можливість роздрукувати стеляжні картки, етикетки та цінники за власним макетом. Для кожного макета можна налаштувати параметри друку, такі як принтер, розмір паперу та поля відступу. Якщо використовується внутрішнє штрих-кодування товарів для обліку з допомогою торгового обладнання, необхідно роздрукувати стеляжні картки, етикетки або цінники з внутрішнім штрих-кодом. Внутрішній штрих-код можна сформувати перед друком, якщо він ще не заповнений.

У програмі є можливість завантажити табличну частину документа з файлу, створеного в іншій програмі. Для цього потрібно відкрити форму завантаження списку товарів з файлу, яка містить два вікна: Заповнення таблиці та Завантаження з файлу. Щоб заповнити таблицю, потрібно підготувати файл формату таблиці, скопіювати його в буфер обміну і вставити в таблицю завантаження (Рисунок 2.14).

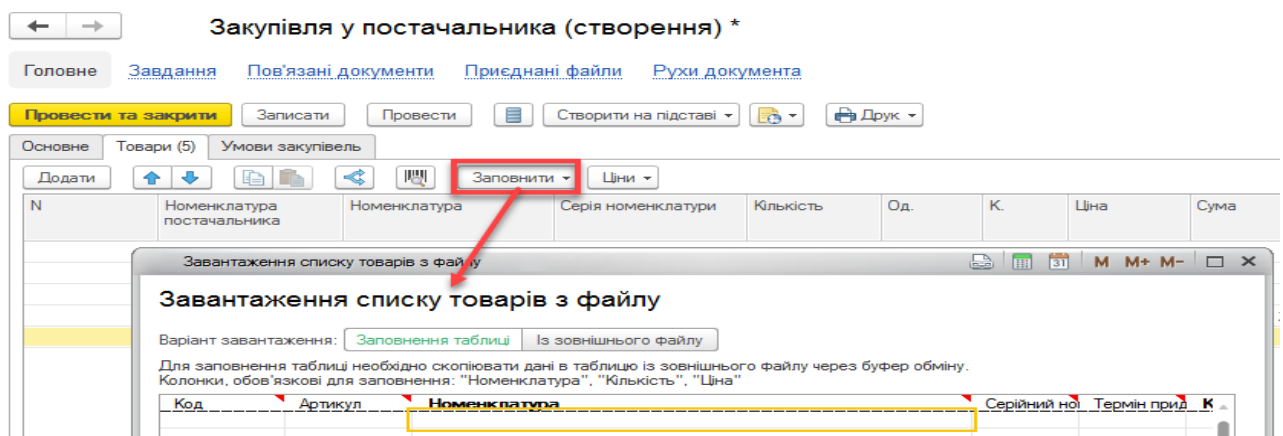

Рисунок 2.14 – Форма таблиці для завантаження товарів у табличну частину документа «Надходження товарів»

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

Для завантаження файлу необхідно зберегти бланк таблиці або підготувати файл з даного бланку в іншій програмі, а потім вибрати його за допомогою кнопки «Із зовнішнього файлу» (Рисунок 2.15).

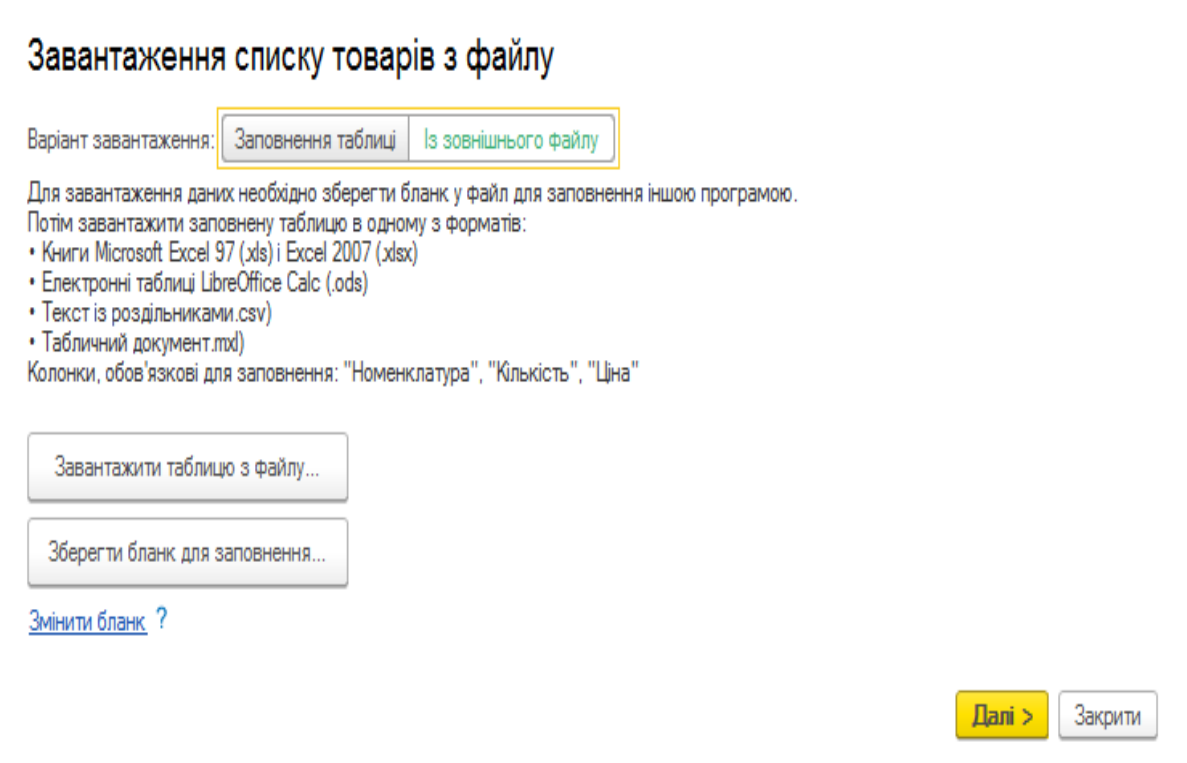

Рисунок 2.15 – Завантаження табличної частини документа «Надходження товарів» із зовнішнього файлу

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У програмі є можливість завантаження таблиці з номенклатурою, яку потрібно зіставити з наявною в базі даних. Якщо для контрагента є довідник номенклатури постачальника, то зіставлення відбувається автоматично, інакше потрібно зробити це вручну. Після зіставлення дані можна завантажити в табличну частину документа «Надходження товарів».

Документ «Надходження товарів» можна створити на основі «Специфікації до договору» «Замовлення постачальнику», що дозволяє автоматично заповнити реквізити шапки документа і встановити прапорець «Надходження за замовленням» (Рисунок 2.16).

Рисунок 2.16 – Введення документа «Надходження товарів» на підставі замовлення постачальнику

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У документі надходження можна заповнити табличну частину за допомогою кнопки «Заповнити». Є два варіанти заповнення: «Заповнити за замовленням» – всі позиції з документа-підстави потраплять в табличну частину документа надходження, або «Підібрати товари із замовлення» – відкривається форма для вибору позицій номенклатури, які будуть перенесені в табличну частину документа надходження (Рисунок 2.17).

N	Код рядка	Номенклатура постачальника	Номенклатура	Серія номенклатури	Кількість	Од.	К.	I
1	1	АНАЛЬГІН (АТХ N...	АНАЛЬГІН	326598 до 30.11.20	10,000	10 табл	10	10,000
2	2	Аспірин_Артеріум	АСПІРИН® С	876521 до 30.10.21	10,000	шт		1,000
3	3		СПИРТ ЕТИЛОВИЙ 70 %	98735 до 31.12.22	12,000	шт		1,000
4	3		СПИРТ ЕТИЛОВИЙ 70 %	123123 до 31.05.22	8,000	шт		1,000

Рисунок 2.17 – Розбиття рядка в документі Надходження товарів

**Джерело: Запропоновано автором на основі програмного забезпечення «BAS Медицина»*

У деяких випадках документ надходження може бути створений без зв'язку з замовленням або специфікацією, і в табличній частині вказані товари. Щоб встановити зв'язок з документом-підставою, необхідно увімкнути прапорець «Надходження за замовленням» і вибрати відповідний документ.

Документ «Надходження товарів» використовується для обліку фактично отриманих товарів від постачальників. Інформація про фактичну кількість товарів може відрізнятися від того, що зазначено в прибуткових документах, таких як накладна і рахунок-фактура. Для реєстрації таких розбіжностей використовується документ «Акт про встановлення розбіжностей у кількості та якості». Таблична частина цього документа заповнюється автоматично за даними документа-підстави «Надходження товарів». У цій табличній частині необхідно вказати фактичну кількість товарів і кількість, зазначену в документах постачальника для кожної позиції товару. У разі реєстрації недостачі товару, відсутню кількість потрібно розподілити в спеціальних колонках, деталізуючи причини недостачі, такі як недостача по нормі або брак. У разі реєстрації надлишків товару значення у відповідній колонці розраховується автоматично. Цей документ не впливає на рух товарів у реєстрах і використовується для друку уніфікованих форм «Акта про встановлення розбіжності за кількістю» та «Акта про встановлені розбіжності у кількості та якості».

У програмі передбачена можливість оформлення повернень товарів, що надійшли. Причинами повернення можуть бути закінчення строку придатності товару, порушення умов договору або інші причини. Для оформлення повернення постачальнику раніше надійшовших товарів аптечного асортименту використовується документ «Повернення товарів постачальнику». Повернення товарів може бути оформлене із зазначенням документа поставки. Для цього потрібно вибрати документ надходження зі списку документів, що відкриваються по кнопці «Заповнити – Додати товари з надходжень» на закладці «Товари». Якщо повернення товарів оформляти на підставі документа «Надходження товарів», то документ «Повернення товарів постачальнику» переносить вміст документа-підстави, кількість заповнюється мінімальним значенням з того, що залишилося на складі і того, що є в рядку документа-підстави. При цьому в шапці створеного документа буде посилання на документ вступу, з якого здійснюється повернення (Рисунок 2.18).

Прикладне рішення «BAS Медицина» має єдиний механізм побудови і роботи з налаштованими звітами, що дозволяє створювати власні варіанти звітів або користувальницькі налаштування звітів для кожного користувача індивідуально. Звіти можна виводити у вигляді графіків і діаграм, що дозволяє наочно представити інформацію про закупівлі в розрізі контрагентів (Рисунок 2.19).

Використання спеціалізованого галузевого рішення «BAS Медицина» дозволить КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» покращити автоматизацію відділень та складів медичного підприємства. Також це дозволить відстежувати весь процес життєвого циклу товару, включаючи планування закупівель і відвантаження товарів. Працівники складу та відділень можуть вести детальний облік товарів на складах, відділеннях і кабінетах, а також вести облік товарно-матеріальних цінностей. Медичний управлінський персонал може аналізувати структуру закупівель і споживання медикаментів з позицій фармакоескономіки, а також робити вибірки за фармакологічними ознаками ліків. Керівник підприємства може отримувати звіти, які показують поточний стан справ в закупівлях, споживанні медикаментів і витратних медичних матеріалів у медичному підприємстві у зручній формі.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ КНП «ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО- САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ №1»

3.1 Організаційні аспекти інвентаризації комунального підприємства

У КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» порядок проведення інвентаризації регулюється Положенням № 879. Цей документ встановлює обов'язковість проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності, а також у випадках зміни матеріально відповідальних осіб, виявлення фактів крадіжок, зловживань або псування цінностей, отримання судового рішення або документа відповідного органу, випадків техногенної аварії, пожежі або стихійного лиха, визначених керівником підприємства, а також припинення діяльності підприємства.

Керівник підприємства відповідає за організацію та проведення інвентаризації, яка має на меті перевірку наявності, стану та відповідності критеріям визнання активів та зобов'язань підприємства. Інвентаризація дозволяє виявити фактичну наявність активів, встановити лишок або нестачу активів, а також виявити активи, які втратили свою первісну якість та зобов'язання, які не відповідають критеріям визнання.

У випадку виявлення розбіжностей між фактичними та документальними даними необхідно ухвалювати рішення про оприбуткування чи списання в обліку та вживати подальших заходів щодо виявлених розбіжностей.

Положення № 879 не дозволяє призначати керівника КНП членом інвентаризаційної комісії. Якщо керівник входить до складу комісії, то він може бути тільки головою. Якщо членами комісії є одні й ті самі особи, то не потрібно складати розпорядчий документ щоразу, адже достатньо один раз прописати

склад комісії в наказі про створення постійної комісії з інвентаризації. Постійна інвентаризаційна комісія може також щороку перевизначати своїх членів на розсуд керівництва. Заміна членів комісії вимагає видання наказу про внесення змін до раніше ухваленого документа.

У випадку великого обсягу робіт на КНП створюють робочу інвентаризаційну комісію, до складу якої можуть входити ті самі працівники, що є членами основної комісії. Наказ про створення робочої інвентаризаційної комісії оновлюють щороку, оскільки головою такої комісії не може бути особа, яка перевіряє одну й ту саму МВО протягом двох років. Якщо на підприємстві створюються робочі комісії, то вони отримують певну частину повноважень інвентаризаційної комісії, а остання організовує процедуру загалом. У разі відсутності робочих комісій всі повноваження лягають на інвентаризаційну комісію.

Інвентаризаційна комісія забезпечує правильне проведення інвентаризацій та контролює їх правильність. Вона також перевіряє визначення інвентаризаційних різниць та обґрунтованість пропозицій щодо заліків пересортиці цінностей. У разі необхідності комісія може провести повторну інвентаризацію.

Робочі інвентаризаційні комісії здійснюють інвентаризацію активів у місцях зберігання. Вони співпрацюють з бухгалтерською службою для визначення результатів інвентаризації та розробляють пропозиції щодо заліку нестач і лишків за пересортицею, а також списання нестач у межах норм природного убутку. Крім того, вони оформлюють протокол, в якому вказують необхідну інформацію для складання протоколу інвентаризаційної комісії.

Комісії обох видів мають повноваження розглядати причини виявлених нестач і втрат від псування активів, формувати пропозиції щодо заліку внаслідок пересортиці, списувати нестачі в межах норм природного убутку, а також понаднормові нестачі і втрати від псування цінностей. Крім того, вони зобов'язані вказувати причини і вжиті заходи щодо запобігання таким втратам і нестачам, а також відображати цю інформацію у протоколах.

Присутність під час перевірки МВО є обов'язковою, але іноді виникають ситуації, коли МВО не може брати участь у проведенні заходу. У таких випадках, коли розпорядчий документ вже підписано й терміни перевірки визначено, керівник КНП може прийняти рішення про зміну МВО. Згідно з нормами Закону про бухоблік, якщо МВО оформлює відпустку, а потрібно провести інвентаризацію, слід дотримуватись певного порядку дій. Керівник повинен покласти виконання обов'язків тимчасово відсутньої МВО на іншого працівника, укласти договір про повну матеріальну відповідальність з новою МВО і провести інвентаризацію у присутності обох МВО. Після повернення МВО з відпустки слід знову провести інвентаризацію.

У випадку відсутності МВО на роботі з причини лікарняного або інших поважних причин, вирішення ситуації щодо інвентаризації покладається на керівника. Комісія може провести інвентаризацію без участі МВО, а передачу цінностей може здійснити інша особа в присутності керівника та головного бухгалтера або комісії, призначеної керівником. У разі зміни МВО необхідна присутність обох осіб, проте на одну посаду не може бути одночасно оформлено 2 різних працівників.

Мінсоцполітики запропонувало вирішення проблеми, пов'язаної з інвентаризацією, яке включає тимчасове призначення працівника КНП для виконання роботи, укладання договору про повну матеріальну відповідальність, участь у інвентаризації та передачу матеріальних цінностей новій МВО. Ситуація не є безвихідною.

Інвентаризацію без участі МВО не рекомендується проводити, оскільки це може призвести до складнощів у висуненні звинувачень комісії, яка порушила одну з основних умов проведення інвентаризації.

Голова та члени комісії несуть відповідальність за правильність, повноту та своєчасність подання інформації щодо результатів інвентаризації. КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» використовує затверджені форми первинних документів, які відображають результати інвентаризації, згідно з

постановою № 241. Однак, ці форми потребують доопрацювання, щоб відповідати сучасним вимогам.

На нашу думку, найбільш зручними для відображення результатів інвентаризації на КНП є саме бюджетні форми первинних документів. Тим більше, що підприємство звикло до цих форм, бо користувалось ними до реорганізації.

Окрім наявності активів на КНП, перевірки підлягають і розрахунки з контрагентами: дебіторами та кредиторами – щодо відповідності сум, відображених на рахунках, записам у реєстрах бухобліку. Окрім зовнішніх розрахунків, інвентаризують також і внутрішні: з підзвітними особами, депонентську заборгованість, заборгованість із заробітної плати, за соціальними виплатами тощо. Форми документів щодо визначення результатів інвентаризації розрахунків включають акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами, довідку до акта інвентаризації розрахунків про дебіторську і кредиторську заборгованість, акт інвентаризації дебіторської або кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яка планується до списання, а також акт інвентаризації розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків.

Також дані про результати інвентаризації розрахунків зазначають у загальному протоколі інвентаризаційної комісії. А щоби звірити дані з контрагентами, підприємства, як правило, використовують акт звіряння розрахунків. Та цей документ буде радше підтвердженням тих сум, які наведені в первинних документах, ніж підставою для складання інвентаризаційних документів.

Під час інвентаризації підприємства-кредитори повинні надати виписки з аналітичних рахунків, що підтверджують заборгованість дебіторів. Ці виписки передаються інвентаризаційній комісії для перевірки. Підприємства-дебітори мають можливість підтвердити свою заборгованість або висловити заперечення.

У випадках, коли розбіжності в розрахунках з дебіторами та кредиторами залишаються невирішеними до кінця звітного періоду, кожна сторона відображає суми, що впливають з бухгалтерського обліку і вважає їх правильними.

3.2 Організаційні аспекти інвентаризації розрахунків з постачальниками

У бухгалтерів щороку виникає потреба проводити інвентаризацію для підготовки річної фінансової звітності. Незважаючи на це, кількість запитань, як організаційних, так і бухгалтерських, зменшується. У даному підрозділі розглянемо процес інвентаризації розрахунків з постачальниками у КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1», з особливим акцентом на ключових моментах.

Інвентаризація дебіторської або кредиторської заборгованості передбачає передачу виписок про заборгованість боржникам або отримання від кредиторів актів звірки розрахунків.

У прикладному рішенні для звірки розрахунків з контрагентами використовується документ «Акт звірки взаєморозрахунків», який може бути сформований за всіма договорами або окремим договором, а також в іноземній валюті або гривнях. Він відображає стан взаєморозрахунків між сторонами за певний період (Рисунок 3.1).

← → ☆ Акт звірки розрахунків з контрагентом (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Акт звірки

Ще ?

Номер: від: 24.10.2023 00:00:00 Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги №1"

Контрагент: Луговий - приватна особа Валюта звірки: UAH

Договір: На постачання лози Звірка погоджена

Період: 01.10.2023 — 31.10.2023

За даними організації (1) За даними контрагента (1) Рахунки розрахунків (6) Додатково

Додати Заповнити

N	Дата	Документ	Представлення	Дебет	Кредит
1	24.10.2023	Надходження товарів і послуг ДООО-0...	Надходження (3 від 24.10.2023)		510 000,00

Залишок на початок: -80,00 Залишок на кінець: -510 080,00 Розбіжність з контрагентом: 0,00

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.1 – Документ «Акт звірки розрахунків з контрагентами»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

При оформленні акта звірки вказують контрагента, з яким проводиться звірка, договір, валюту взаєморозрахунків та період проведення звірки. Табличні частини документа можуть бути заповнені вручну або автоматично, залежно від вибору користувача. При автоматичному заповненні табличної частини «За даними організації» проводиться аналіз руху за рахунками бухгалтерського обліку за вказаний період.

Внесення інформації про валюту взаєморозрахунків є обов'язковою при проведенні звірки розрахунків з контрагентом. Таблична частина документа «Акт звірки розрахунків з контрагентом» заповнюється лише за розрахунками, здійсненими в обраній валюті. Звірку з контрагентом-нерезидентом можна провести як в валюті договору, так і в гривні.

В табличних частинах відображаються документи та їх суми, які вплинули на стан розрахунків з контрагентом. Якщо виявлені розбіжності, суму заборгованості змінюють в ручному режимі. Загальна сума розбіжностей відображається в підсумковому рядку акту звірки. При виявленні розбіжностей можна перейти до помилкового документа і внести коригування. Крім того, в колонці «Представлення» заповнюються короткі відомості для друкованої форми акта звірки.

На закладці «Рахунки розрахунків» представлений список рахунків бухгалтерського обліку, які можуть бути використані для звірки взаєморозрахунків. Користувач має можливість додавати або видаляти рахунки на цій закладці за своїм бажанням. Якщо потрібно повернутися до стандартних налаштувань, можна скористатися кнопкою «Заповнити» - «По умовчання» (Рисунок 3.2).

Відмітка «Звірка погоджена» в шапці документа дозволяє захистити інформацію від випадкових змін після проведення звірки розрахунків.

Документ «Акт звірки розрахунків з контрагентом» не впливає на облікові регістри, але може бути використаний для отримання паперової форми акта, збереження та надіслання контрагентам за допомогою електронної пошти (Рисунок 3.3).

← → ☆ Акт звірки розрахунків з контрагентом (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Акт звірки

Номер: від: 24.10.2023 00:00:00 Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1"

Контрагент: Луговий - приватна особа Валюта звірки: UAH

Договір: На постачання лози Звірка погоджена

Період: 01.10.2023 — 31.10.2023

За даними організації (1) За даними контрагента (1) Рахунки розрахунків (6) Додатково

Список рахунків, по яким виконується звірка

Додати Заповнити

Бере участь у розрахунках	Рахунок	Найменування
☒	371	Розрахунки за виданими авансами
☒	377	Розрахунки з іншими дебіторами
☒	63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками
☒	681	Розрахунки за авансами одержаними
☒	685	Розрахунки з іншими кредиторами

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.2 – Документ «Акт звірки розрахунків з контрагентом», закладка «Рахунки розрахунків»

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

← → Акт звірки розрахунків з контрагентом ДООО-000001 від 24.10.2023 19:18:42

Друк українською мовою Копії: 1

За даними КНП "ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ № 1", UAH				За даними ЛУГОВИЙ АНАТОЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ, UAH			
Дата	Документ	Дебет	Кредит	Дата	Документ	Дебет	Кредит
Сальдо початкове		80,00		Сальдо початкове		80,00	
24.10.23	Надходження (3 від 24.10.2023)	510 000,00		24.10.23	Реалізація (3 від 24.10.2023)	510 000,00	
Обороти за період		510 000,00		Обороти за період		510 000,00	
Сальдо кінцеве		510 080,00		Сальдо кінцеве		510 080,00	

За даними КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1" на 31.10.2023 заборгованість на користь Луговий Анатолій Олександрович 510 080,00 UAH (П'ятсот десять тисяч вісімдесят гривень 00 копійок).

За даними Луговий Анатолій Олександрович на 31.10.2023 заборгованість на користь Луговий Анатолій Олександрович 510 080,00 UAH (П'ятсот десять тисяч вісімдесят гривень 00 копійок).

Рисунок 3.3 – друкована форма документа «Акт звірки розрахунків з контрагентами»

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

Результат інвентаризації розрахунків з контрагентами оформлюється окремим актом, в якому вказуються суми дебіторської і кредиторської заборгованостей, безнадійних боргів та кредиторської і дебіторської

заборгованостей, щодо яких строк позовної давності минув. Для оформлення результатів проведених звірок розрахунків з контрагентами використовується документ «Акт інвентаризації розрахунків», в якому вказується дата формування залишків дебіторської та кредиторської заборгованостей, підприємство, за яким відображаються результати інвентаризації. Табличні частини документа заповнюються вручну або автоматично на основі аналізу руху за рахунками бухгалтерського обліку за вказаний період (Рисунок 3.4).

Контрагент	Рахунок розрахунків	Всього	Підтверджено	Не підтверджено	У т.ч. минув строк давності
ТОВ "Остін"	631	35 000,00	35 000,00		
АТП 12554	631	5 600,00	5 600,00		
Ремонтник	631	2 700,00	2 700,00		
Грузоперевозки	631	120,00	120,00		
Біла акація	631	129 600,00	129 600,00		
НДІ Автоматики	631	1 200 000,00	1 200 000,00		
ВестТрейд	631	54 040,00	54 040,00		
УкрПостачСбут	631	1 943 067,22	1 943 067,22		
Візіо	6811	1 200,00	1 200,00		
		3 884 445,20	3 884 445,20		

Рисунок 3.4 – Документ «Акт інвентаризації розрахунків»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

У будь-якому випадку, заборгованість вважається підтвердженою контрагентами, а якщо є непідтверджена заборгованість або термін позовної давності минув, то її потрібно вказати відповідним чином вручну.

В документі наявні дві закладки – «Рахунки обліку» і «Додатково». На закладці «Рахунки обліку» вказують бухгалтерські рахунки розрахунків з контрагентами, які підлягають інвентаризації. Якщо потрібно, можна змінити перелік рахунків вручну. На закладці «Додатково» вказують реквізити наказу про проведення інвентаризації та склад інвентаризаційної комісії (Рисунок 3.5).

← → ☆ Акт інвентаризації розрахунків (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Заповнити Друк

Номер: від: 24.10.2023 00:00:00 Організація: КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги № 1"

Дебіторська заборгованість Кредиторська заборгованість (12) Рахунки розрахунків (15) Додатково

Проведення інвентаризації

Період з: 01.10.2023 по: 31.10.2023

Документ: Наказ №: 27 від: 12.09.2023

Причина: Відповідність розрахунків з контрагентами

Інвентаризаційна комісія

Вибрати склад комісії

Перший член комісії: Золотухін Олександр Максимович Голова комісії: Дудін Ігор Іванович

Другий член комісії: Зайчук Ірина Вікторівна

Третій член комісії: Литта Андрій Сергійович

Рисунок 3.5 – закладка «Додатково» документу «Акт інвентаризації розрахунків»

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

У документі наведено дві друковані форми актів інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами. Перша форма затверджена Наказом Мінфіну № 572 від 17.06.2015 р. (Рисунок 3.6), а друга форма затверджена Постановою Держкомстату № 241 від 28.12.1986 р. (Рисунки 3.7 та 3.8). Користувач може самостійно вибрати, яку форму акта використовувати для відображення результатів інвентаризації взаєморозрахунків з контрагентами.

← → Акт інвентаризації розрахунків ДООО-000001 від 24.10.2023 19:39:15

Друк українською мовою Копії: 1

2. За кредиторською заборгованістю

Кредитор		Найменування субрахунку	Сума кредиторської заборгованості за даними бухгалтерського обліку (доходи майбутніх періодів)		
найменування	ЄДРПОУ (реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта)		всього	у тому числі	
1	2	3	4	заборгованість, що підтверджена кредиторами	заборгованість, що не підтверджена кредиторами
				5	6
АТП 12554		631	5 600,00	5 600,00	
ТОВ "Біла акація"	45839480	631	129 600,00	129 600,00	
ЗАО "ВестТрейд"	9873213476	631	54 040,00	54 040,00	
ТОВ "Візіо"	235654234246	6811	1 200,00	1 200,00	
Грузоперевозки		631	120,00	120,00	
Луговий Анатолій Олександрович		631	510 080,00	510 080,00	
Майстренко Віталій Миколайович		631	37,98	37,98	
НДІ Автоматики виробничих процесів НАН України	879864111313	631	1 200 000,00	1 200 000,00	
Ремонтник		631	2 700,00	2 700,00	
ТОВ "СофтПостач"		631	3 000,00	3 000,00	
ТОВ "Остін"	36984415	631	35 000,00	35 000,00	
Корпорація "УкрПостачОС"	876424254724	631	1 042 067,22	1 042 067,22	

Рисунок 3.6 – Фрагмент документу Акт інвентаризації розрахунків

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

← → Акт інвентаризації розрахунків ДООО-000001 від 24.10.2023 19:39:15

Друк українською мовою Копій: 1

Акт інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами

Номер документа	Дата складання		
1	24.10.2023		

На підставі наказу (розпорядження) від "12" вересня 2023 р. №27 проведено інвентаризацію розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами станом на "24" жовтня 2023 р.

Під час інвентаризації встановлено наступне:

1. По дебіторській заборгованості

Найменування балансових статей	Рахунок	Сума по балансу			З загальної суми, вказаної в графі 3, заборгованість, по якій минула позовна давність	
		всього	включаючи			
			заборгованості, підтверджені дебіторами	заборгованості, не підтверджені дебіторами		
1	2	3	4	5	6	
	Всього					

Зворотній бік форми № ИНВ-17

Рисунок 3.7 – Друкована форма «Акт інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами», за формою № ИНВ-17 (перша сторінка)

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

← → Акт інвентаризації розрахунків ДООО-000001 від 24.10.2023 19:39:15

Друк українською мовою Копій: 1

2. По кредиторській заборгованості

Найменування балансових статей	Рахунок	Сума по балансу			З загальної суми, вказаної в графі 3, заборгованість, по якій минула позовна давність	
		всього	включаючи			
			заборгованості, підтверджені кредиторами	заборгованості, не підтверджені кредиторами		
1	2	3	4	5	6	
АТП 12554	631	5 600,00	5 600,00			
ТОВ "Біла акація"	631	129 600,00	129 600,00			
ЗАО "ВестТрейд"	631	54 040,00	54 040,00			
ТОВ "Візіо"	6811	1 200,00	1 200,00			
Грузоперевозки	631	120,00	120,00			
Лугівий Анатолій Олександрович	631	510 080,00	510 080,00			
Майстренко Віталій Миколайович	631	37,98	37,98			
НДІ Автоматики виробничих процесів НАН України	631	1 200 000,00	1 200 000,00			
Ремонтник	631	2 700,00	2 700,00			
ТОВ "СофтПостач"	631	3 000,00	3 000,00			
ТОВ "Остіл"	631	35 000,00	35 000,00			
Корпорація "УкрПостачСбут"	631	1 943 067,22	1 943 067,22			
Всього		3 884 445,20	3 884 445,20			

Зворотній бік форми № ИНВ-17

Рисунок 3.8 – Друкована форма «Акт інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами», за формою № ИНВ-17 (зворотний бік форми)

*Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»

У документі «Інвентаризація розрахунків з контрагентами» не відображається інформація про стан заборгованості, але результати інвентаризації можуть бути використані для проведення операцій списання заборгованості, яка перевищує термін позовної давності. Для здійснення списання заборгованості використовують документ «Коригування боргу».

У програмі списання дебіторської/кредиторської заборгованості використовуються два види операцій: «Списання безнадійної заборгованості» і «Зміна (формування) заборгованості». Перший вид операції застосовується для списання безнадійної заборгованості, яка відповідає певним критеріям. Другий вид операції використовується для списання поточної дебіторської/кредиторської заборгованості, а також для будь-яких інших змін заборгованості, таких як зміна валюти взаєморозрахунків, переведення заборгованості з товарної форми у вексельну, отримання заборгованості з відступлення вимоги або переведення боргу, повернення послуг тощо.

У документі для поділу видів заборгованостей використовуються відповідні закладки. Реквізит «Сума» використовується для списання заборгованості з бухгалтерського обліку, а кореспондуючий рахунок (рахунок доходів або рахунок витрат) вказується на закладці «Рахунки» або «Кореспондуючий рахунок» в залежності від виду операції, обраного в документі. За замовчуванням ці рахунки заповнюються за даними реєстра відомостей «Рахунки обліку (інші)» (Рисунок 3.9).

Вид рахунку обліку	Організація	Рахунок	Субkonto 1
Рахунок доходів при поверненні постачальнику		719	Інші
Рахунок витрат при поверненні постачальнику		949	Інші
Рахунок витрат по винагороді в звіті комісiонера про продажі		93	Комісійні посередникам
Рахунок витрат по різниці курсів при продажу валюти		949	Операц. курс. різниця
Рахунок доходів по різниці курсів при продажу валюти		719	Операційна к/р
Рахунок витрат по комісійним банку при покупці/продажу вал...		92	
Рахунок витрат при покупці/продажу валюти		942	В-ть реалізов. валюти
Рахунок доходів при покупці/продажу валюти		711	Продаж валюти
Рахунок списання безнадійної дебіторської заборгованості		944	Безнадійна заборгованість
Рахунок списання безнадійної кредиторської заборгованості		717	Вартість товарів та послуг, за якими виникла безнадійна заборгованість

Рисунок 3.9 – реєстр відомостей «Рахунки обліку (інші)»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Для списання безнадійної заборгованості необхідно створити документ «Коригування боргу» з видом операції «Списання безнадійної заборгованості». Цей документ автоматично заповнюється на закладці «Кредиторська заборгованість» за допомогою кнопки «Заповнити» - «Заповнити залишками по взаєморозрахунках»

Рисунок 3.10 – Заповнення документа «Коригування боргу»

**Джерело: Дані наведені на основі програмного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Інвентаризація є процесом, який виявляє стан справ в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» не тільки з бухгалтерським обліком, але й з дисципліною, договірною роботою та документообігом. Проведення інвентаризації відповідно до встановлених процедур може покращити роботу різних відділів підприємства. Інвентаризація є обов’язковим процесом для підтвердження достовірності даних в обліку та звітності, тому вона є важливою процедурою, включаючи інвентаризацію з контрагентами.

3.3 Вдосконалення внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками з використанням цифрових технологій

Цифровізація внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками за допомогою цифрової платформи сприяє підвищенню ефективності процесу закупівель. Внутрішній контроль включає перевірку відповідності операцій законодавству, достовірність звітності та ефективність, що потребує системного підходу до побудови обліково-аналітичної системи в ув'язку з системою внутрішнього контролю з урахуванням ризиків.

Методика розробки інформаційної моделі внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками з використанням цифрових технологій на базі ризик-орієнтованого підходу.

На першому етапі дослідження єдиної цифрової платформи для внутрішнього контролю необхідно враховувати такі укрупнені характеристики: ступінь складності створення платформи, необхідні параметри при її створенні, характеристики, спрямовані на ефективність діяльності, та базові функції, які повинна мати платформа.

На даному етапі доцільно вивчити практику та передовий досвід використання цифрових технологій у системі внутрішнього контролю та її основних елементів. Проблему можна вирішити за допомогою єдиної платформи, яка містить оперативну інформацію про закупівлю на різних рівнях агрегування. Це дозволить економити час, підвищити ефективність комунікацій, створити єдиний інформаційний простір для контролю та моніторингу. Наявність порталу для постачальників дозволяє їм самостійно оновлювати інформацію та каталоги продукції, що покращує функціонування елемента системи внутрішнього контролю.

Організація бюджетування та контролю бюджетів, зокрема бюджету закупівель, дозволяє моніторити витрати в бізнес-процесі і підвищувати його

ефективність шляхом виявлення та усунення проблемних моментів. Використання ризик-орієнтованого підходу включає в себе проактивний контроль з урахуванням бюджетних обмежень.

В Україні використовуються цифрові технології для оцінки постачальників з метою забезпечення безпеки та уникнення втрат. Це включає формування баз даних з інформацією про постачальників, способи оплати, каталог покупок та історію замовлень. Ці бази даних використовуються для оцінки ефективності поставок та моніторингу інформації про постачальників. Для забезпечення єдиного інформаційного простору в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1», важливо інтегрувати ці бази даних з обліковою системою, щоб уникнути дублювання інформації та знизити вплив людського фактору.

Платформа внутрішнього контролю повинна надавати можливості здійснення контрольних процедур для виявлення розбіжностей з бюджетами, дотримання контрольних співвідношень, виявлення розбіжностей та контролю ефективності взаємодії з постачальниками. Вона також повинна забезпечувати можливість формування різних аналітичних звітів, які можуть бути візуалізовані у вигляді схем, діаграм, графіків. Важливо, щоб платформа була налаштована під мінливі зовнішні та внутрішні умови, такі як можливість створення аналітичних звітів і зміни ролей користувачів.

Внутрішній контроль є важливим елементом формування ефективного та надійного ланцюжка поставок. При закупівлі необхідно контролювати ціни, надійність постачальників та якість продукції, робіт та послуг. Для досягнення успіху в закупівлях важливо виявляти перспективні напрями вкладення ресурсів та використовувати конкуренцію між постачальниками. Здійснення стратегічних закупівель потребує глибокого розуміння ринку.

У таблиці 3.1 представлені заходи лише на рівні окремих елементів системи внутрішнього контролю та пріоритети за її реалізації.

Таблиця 3.1 – Заходи на рівні окремих елементів системи внутрішнього контролю та пріоритети при їх реалізації розрахунків з постачальниками

Заходи	Пріоритети
Контрольна сфера	
Формування стратегічної політики закупівель	Прозорість в закупівлях
Оцінка ризиків	
Оцінка ризиків неефективного управління запасами	Оптимізація закупівель
Інформація та комунікація	
Для ефективної закупівлі необхідно створити єдину платформу, яка забезпечує комунікацію та підзвітність на кожному етапі процесу. Також потрібно створити систему документування, базу даних надійних постачальників та автоматизувати процес закупівлі. Використання технологій блокчейн, хмарних технологій, мобільних пристроїв та штучного інтелекту допоможе у відстеженні аналізу ринку та порівнянні постачальників. Інтеграція процесів закупівель та вибудовування стратегічних відносин з постачальниками на основі моніторингу даних також є важливими елементами ефективної закупівлі	Мінімізація ризиків та максимізація прозорості, зниження неефективності закупівель, підвищення задовольнячості постачальників, недопущення затримок та дублювання платежів, прискорення контролю якості та перевірки у процесі закупівель
Контрольні процедури	
Контроль планування обсягів закупівель. Використання аналітичних процедур та аналітичних звітів	Оптимізація закупівель
Моніторинг	
Моніторинг та оцінка зовнішнього середовища, роботи постачальників на предмет їхньої благонадійності та відповідності вимогам щодо якісних та цінових характеристик, ефективності їх залучення.	Оптимізація закупівель

**Джерело: Запропоновано автором на основі особистих спостережень діяльності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

Цифрові технології, такі як аналітика даних, блокчейн, штучний інтелект та роботизована автоматизація процесів, є перспективними для внутрішнього контролю в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1». Практики застосування цифрових технологій зосереджені на цифровізації окремих елементів та впровадженні єдиної системи збирання цифрових показників. Аналіз даних та побудова моделей функціонування комунального підприємства

дозволяють виявляти важливі показники для оцифрування процесів. Впровадження систем автоматизації та підтримки прийняття рішень допоможе виключити рутинні операції. Цифрові технології мають бути персоналізовані для прогнозування та вибору оптимальної стратегії розвитку окремих ділянок підприємства.

Цифрові технології не можуть повністю замінити людину, але вони можуть допомагати їй у виконанні повсякденних обов'язків, підвищувати якість робіт, автоматизувати процеси і зробити діяльність більш динамічною і передбачуваною. Вони також дозволяють виявляти ризики і використовувати внутрішній контроль для забезпечення ефективності.

При розробці інформаційної моделі внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками із використанням цифрових технологій і ризик-орієнтованого підходу, важливо вивчати рівень цифровізації в конкретному економічному суб'єкті.

У КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» система внутрішнього контролю орієнтована на дотримання вимог законодавства та забезпечення достовірності звітності, але також має ефективні системи планування та контролю отримання матеріалів, кваліфіковану систему менеджменту та висококваліфікований персонал.

На четвертому етапі передбачається створення єдиної інформаційної системи, яка включатиме цифровізацію окремих ділянок, систему планування та закупівель сировини, а також систему планування та контролю поставок продукції.

На п'ятому етапі розробки інформаційної моделі внутрішнього контролю потрібно здійснити вибір цифрових технологій.

Використання технологій, таких як блокчейн, аналітика даних, роботизація процесів та інтелектуальний аналіз, дозволить КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» оптимізувати ланцюжок постачання продукції. Ці технології забезпечують швидкий доступ до інформації, зменшують ризик

шахрайства та помилок, покращують взаємовідносини з постачальниками та знижують витрати на доставку.

На шостому етапі розробки інформаційної моделі внутрішнього контролю з використанням цифрових технологій на базі ризик-орієнтованого підходу необхідно визначити укрупнені напрямки внутрішнього контролю, зокрема розробити основні напрямки внутрішнього контролю в рамках постачальників договорів, алгоритм підтвердження договору постачальником, алгоритм створення специфікації та схеми автоматизації контролю вибору переліку документів, що надається постачальником і контролю формування документів для акредитації як можливого ділового партнера (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Укрупнені напрямки внутрішнього контролю щодо розрахунків з постачальниками у розрізі об'єктів контролю

Об'єкт контролю	Укрупнені контрольні дії
Попередній контроль	
Попередні операції	Контроль планування закупівель; моніторинг зовнішнього середовища; контроль пошуку постачальників; контроль ведення клієнтської бази; контроль оцінки постачальників; контроль визначення кількості та якості; контроль розробки умов постачання та якості; контроль визначення та погодження ціни.
Поточний контроль	
Закупівельні операції	Контроль укладання договорів; контроль доставки продукції; контроль приймання продукції за кількістю та якістю; контроль оплати поставленої партії продукції.
Подальший контроль	
Заключні операції	Контроль оперативного обліку виконання договорів постачання; контроль оформлення та пред'явлення штрафних санкцій за порушення договорів постачання; контроль за ходом виконання закупівельної діяльності; аналіз та прогноз процесу закупівельної діяльності з метою вироблення рекомендації щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю.

**Джерело: Запропоновано автором на основі особистих спостережень діяльності КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1»*

На сьомому етапі розробляється схема внутрішнього контролю ефективності угоди, проводиться уточнення та перегляд використовуваних КРІ.

Також переконуються в регулярності їх вимірювання для відстеження продуктивності, економічності та ефективності підпроцесів. Це дозволяє виявити потенційні сфери поліпшень.

Запропонована методика спрямована на створення інтегрованої системи внутрішнього контролю, яка включає в себе наступні аспекти:

1) забезпечення наявності інформаційних каналів, системних інтерфейсів, їх точність, своєчасність та безпеку;

2) забезпечення точності, своєчасності, повноти та безпеки обробки операцій у рамках бізнес-процесів, інформаційних каналів, системних інтерфейсів;

3) забезпечення безпеки інформації та контролю конфіденційності відповідно до вимог законодавства та внутрішніх стандартів;

4) узгодження ризиків та засобів контролю з власниками бізнес-процесів, пов'язаних з організацією;

5) розробка планів забезпечення безперервності діяльності організації для забезпечення можливості відновлення та продовження бізнес-операцій у разі системного або бізнес-збою.

Запропонована методика включає сім основних етапів, які передбачають дослідження характеристик єдиної цифрової платформи, узагальнення практики, дослідження поточного стану цифровізації, формування Дорожньої карти та плану створення інформаційної системи, вибір цифрових технологій, визначення напрямків внутрішнього контролю та розроблення схеми контролю ефективності. Ця методика може бути використана для будь-яких бізнес-процесів, зокрема на прикладі розрахунків з постачальниками. Вона сприяє кращому розумінню ризиків, вивільненню ресурсів та зниженню витрат, а також дозволяє створити єдину цифрову платформу для прийняття ефективних управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення наукової проблеми, що полягає в удосконаленні методики та організації обліку й інвентаризації розрахунків з постачальниками в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1». Результати дослідження дозволили зробити висновок, що мета роботи була досягнута:

1. Термін «вітчизняні постачальники» відноситься до підприємств, які виробляють або постачають товари і послуги на внутрішньому ринку країни. Це означає, що ці постачальники мають свою базу в межах відповідної країни і надають свої товари або послуги місцевим споживачам або іншим підприємствам всередині країни. Вони можуть виробляти товари національного або імпортного походження.

2. КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» СМР є медичним закладом, який надає безоплатні медичні послуги населенню м. Суми, відповідно до первинної ланки. Центр має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та співпрацює з Національною службою здоров'я України. Заклад має акредитацію на вищу категорію. Лікарі центру надають медичну допомогу більш ніж 110 тисячам осіб, включаючи 24 тисячі дітей, які проживають у Сумській громаді. КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» має приблизно дві третини активів, які є необоротними (70,9%), тоді як третина становить оборотні активи (29,1%). За два роки вартість активів знизилася на 3755 тис. грн., або на 10% (до 33 735 тис. грн.). Разом із зниженням активів, власний капітал також зменшився. Зменшення власного капіталу відбулося випереджаючими темпами (-12,5% за період з 31.12.2020 р. по 31.12.2022 р.). Випереджальне зменшення власного капіталу є негативним фактором, що впливає на фінансову стійкість підприємства.

3. Облік розрахунків з постачальниками у КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» ведеться за допомогою програми BAS: Бухгалтерія, ми, в свою чергу, рекомендуємо використовувати BAS Медицина. Програма

автоматизує різні аспекти діяльності медичної організації, зокрема управління закупівлями, оформлення повернень, аналіз ефективності витрат, управління запасами, облік за джерелами фінансування, ведення формулярних переліків організації та відділень, управління виготовленням медичних препаратів, управління запасами у відділеннях і кабінетах, контроль наявності серій, вилучених з обігу, та управління роздрібними продажами. Використання спеціалізованого галузевого рішення «BAS Медицина» дозволить КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» покращити автоматизацію відділень та складів медичного підприємства. Також це дозволить відстежувати весь процес життєвого циклу товару, включаючи планування закупівель і відвантаження товарів. Працівники складу та відділень можуть вести детальний облік товарів на складах, відділеннях і кабінетах, а також вести облік товарно-матеріальних цінностей. Медичний управлінський персонал може аналізувати структуру закупівель і споживання медикаментів з позицій фармакоекономіки, а також робити вибірки за фармакологічними ознаками ліків. Керівник підприємства може отримувати звіти, які показують поточний стан справ в закупівлях, споживанні медикаментів і витратних медичних матеріалів у медичному підприємстві у зручній формі.

4. У КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» порядок проведення інвентаризації регулюється Положенням № 879. Цей документ встановлює обов'язковість проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності, а також у випадках зміни матеріально відповідальних осіб, виявлення фактів крадіжок, зловживань або псування цінностей, отримання судового рішення або документа відповідного органу, випадків техногенної аварії, пожежі або стихійного лиха, визначених керівником підприємства, а також припинення діяльності підприємства.

5. На нашу думку, найбільш зручними для відображення результатів інвентаризації на КНП є саме бюджетні форми первинних документів. Тим більше, що підприємство звикло до цих форм, бо користувалось ними до реорганізації. Окрім наявності активів на КНП, перевірі підлягають і розрахунки

з контрагентами: дебіторами та кредиторами – щодо відповідності сум, відображених на рахунках, записам у реєстрах бухгалтерського обліку. Окрім зовнішніх розрахунків, інвентаризують також і внутрішні: з підзвітними особами, депонентську заборгованість, заборгованість із заробітної плати, за соціальними виплатами тощо. Форми документів щодо визначення результатів інвентаризації розрахунків включають акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами, довідку до акта інвентаризації розрахунків про дебіторську і кредиторську заборгованість, акт інвентаризації дебіторської або кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яка планується до списання, а також акт інвентаризації розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків.

6. Інвентаризація є процесом, який виявляє стан справ в КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги №1» не тільки з бухгалтерським обліком, але й з дисципліною, договірною роботою та документообігом. Проведення інвентаризації відповідно до встановлених процедур може покращити роботу різних відділів підприємства. Інвентаризація є обов'язковим процесом для підтвердження достовірності даних в обліку та звітності, тому вона є важливою процедурою, включаючи інвентаризацію з контрагентами.

7. Запропоновано використання інформаційної моделі внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками з використанням цифрових технологій. Запропонована методика включає сім основних етапів, які передбачають дослідження характеристик єдиної цифрової платформи, узагальнення практики, дослідження поточного стану цифровізації, формування Дорожньої карти та плану створення інформаційної системи, вибір цифрових технологій, визначення напрямків внутрішнього контролю та розроблення схеми контролю ефективності. Ця методика може бути використана для будь-яких бізнес-процесів, зокрема на прикладі розрахунків з постачальниками. Вона сприяє кращому розумінню ризиків, вивільненню ресурсів та зниженню витрат, а також дозволяє створити єдину цифрову платформу для прийняття ефективних управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белозерцев В.С., Худякова О.С. Методика обліку та аудиту розрахунків з контрагентами на підприємстві. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 73–77. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.1.73. (Дата звернення 26.10.2023).
2. Біловодська І.М. Організація обліку розрахунків з постачальниками при використанні спеціалізованого програмного продукту. *Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Полтава, 10–11 травня 2023 року). Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 48-50.
3. Біловодська І.М. Теоретичні аспекти організації обліку розрахунків з постачальниками. *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (25-28 квітня 2023 р.). Суми, 2023. С. 398.
4. Буркова Л.А., Шепелюк В.А., Репенко В.Є. Сучасні аспекти та проблеми організації обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням ведення підприємством зовнішньоекономічної діяльності. *Агросвіт*. 2023. №9-10. С. 82-95. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/1498/1508>. (Дата звернення 18.10.2023).
5. Гайдаржинська О.М., Попович О.В., Кромбет А.Ю. Теоретичні аспекти обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 874-880. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/121.pdf. (Дата звернення 17.10.2023).
6. Гаркуша С.А. Діджиталізація обліково-управлінських процесів. *Сучасний стан та перспективи економічного розвитку України: теорія, методологія, практика : колективна монографія* / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2023. С. 95-104. URL:

<http://www.economics.in.ua/2023/04/collectivemonograph.html>. (Дата звернення 15.10.2023).

7. Гаркуша С.А. Захист інформації та попередження шахрайства у сфері облікового забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/902>. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-33-34. (Дата звернення 25.10.2023).

8. Гаркуша С.А., Назаренко І.М. Організація бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Нові інформаційні технології управління бізнесом»*. Київ: Спілка автоматизаторів бізнесу, 2023. С. 23-25.

9. Гевчук А.В. Методика дослідження бухгалтерської звітності в процесі перевірки розрахунків з контрагентами. *Інтернаука*. Серія «Економічні науки». 2019. № 6. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-6-5073>. (Дата звернення 16.10.2023).

10. Грищенко Є.В. Удосконалення облікового забезпечення управління розрахунками з постачальниками і підрядниками. *Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку: зб. матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції*; 17 квітня 2019 р. – Київ : КНЕУ, 2019. С. 641-643. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Economic_Department/zzzzzbirnukmater5552019/ZBD086D0A0NIK_5_VSTUD_KONF_2019.pdf#page=642. (Дата звернення 14.10.2023).

11. Ковальова Т.В., Половко А.В. Особливості обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками під час воєнного стану. *The 9th International scientific and practical conference «Science and innovation of modern world»* (May 18-20, 2023). Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. С.597-603. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51692/1/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf#page=597>. (Дата звернення 09.10.2023).

12. Круковська О.В. Особливості обліку розрахунків із постачальниками, підрядниками та кредиторської заборгованості аграрних підприємств. *Таврійський*

науковий вісник. 2021. Випуск 5. С. 123-130. URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/139/136>. (Дата звернення 14.09.2023).

13. Круковська І.М. Роль природничих та соціально-гуманітарних дисциплін у професійній підготовці медичних працівників. *Магістр медсестринства*. 2019. № 2 (22). С. 69-74. URL: http://www.zhim.org.ua/magazine/mag_2_22_2019.pdf#page=69. (Дата звернення 12.10.2023).

14. Майстер Л., Гладій І., Откаленко О. Організація обліку розрахунків з постачальниками. *European Science*. 2023. (травень 2023), С. 96–104. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-004>. (Дата звернення 15.10.2023).

15. Меліхова Т. О., Феофанов Л. К., Присяжнюк Д. В. Удосконалення організації та методики внутрішнього та зовнішнього контролю розрахунків з постачальниками. *Агросвіт*. 2021. № 20. С. 32–39. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.20.32. (Дата звернення 16.09.2023).

16. Мулик Т.О., Томчук О.Ф., Федоришина Л.І. Аналітичне забезпечення заборгованості підприємства в умовах антикризового управління. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 1. С. 146–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2019_1_14. (Дата звернення 05.10.2023).

17. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>. (Дата звернення 21.06.2023).

18. Оляднічук Н.В. Удосконалення обліку та аудиту розрахунків із постачальниками та підрядниками. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. №47. С. 86-92. DOI: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2021-47-10>. (Дата звернення 09.10.2023).

19. Онищенко В. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Головбух*. 2021. 15 липня. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7795-oblk-rozrahunkv-z-postachalnikami-ta-pdryadnikami>. (Дата звернення 15.09.2023).
20. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (Дата звернення 17.10.2023).
21. Подмешальська Ю. В., Корнієнко Д. В. Облік розрахунків з постачальниками за видами економічної діяльності. *Агросвіт*. 2021. № 24. С. 58–64. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.24.58. (Дата звернення 18.10.2023).
22. Подмешальська Ю.В., Прокопенко А.Ю. Удосконалення обліку та аудит доходів від реалізації готової продукції в умовах використання інформаційних систем та технологій. *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 71-81. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/1-2_2021/9.pdf. (Дата звернення 10.10.2023).
23. Почепцова А.І. Удосконалення ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємствах. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції* (30-31 березня 2020 р.). Дніпро: НМетАУ, 2020. С. 143-146. URL: http://nmetau.edu.ua/file/conf-nmetau_accounting_2020.pdf#page=144. (Дата звернення 12.10.2023).
24. Примуш Ю.С., Головченко Є.Ю. Оптимізація розрахунків із постачальниками та підрядниками підприємств. *Економічний простір*. 2020. №163. С. 133-137. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/163-23>. (Дата звернення 14.09.2023).
25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (Дата звернення 17.10.2023).
26. Про публічні закупівлі: Закон від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>. (Дата звернення 17.10.2023).
27. Саванчук Т. М. Інвентаризація як дієвий метод контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у*

системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доп. V Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (Дніпро, 13-14 трав. 2021 р.) / ДДАЕУ, ННІЕ. – Дніпро : ННІЕ, 2020. С. 52-55. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4970/1/Тези%20.pdf>. (Дата звернення 15.10.2023)

28. Смачило В.В., Халіна В.Ю., Васильєва Т.С. Соціальна відповідальність бізнесу крізь призму комунікацій зі стейкхолдерами. *Ефективна економіка*. 2018. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6538>. (Дата звернення 19.10.2023).

29. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>. (Дата звернення 17.10.2023).

30. Шендригоренко М.Т., Ротозєєнко Ю.В. Облік і внутрішній аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Міжнародний мультидисциплінарний журнал «Мистецтво наукової думки»*. 2019. № 8. С. 26-30.

31. Chuk, Elizabeth and Lourie, Ben and Yoo, Il Sun. The Check Is in the Mail: Can Disclosure Reduce Late Payments to Suppliers? (May 4, 2023). Available at: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3775656>. (Дата звернення 15.10.2023).

32. Innovative Tools in the Methodology and Teaching of the Basic Principles of Enterprise Management / М.М. Ihnatenko et al. *International Journal of Management*. 2020. No 11(6). P. 847–854.

33. Mulyandini V. C. Pengaruh Implementasi Internal Control dan Kompetensi terhadap Pemakai Sistem Informasi Akuntansi. Portofolio: *Jurnal Ekonomi, Bisnis, Manajemen, Dan Akuntansi*, 2022. 17(1), 66–75. <https://doi.org/10.54783/portofolio.v17i1.196>. (Дата звернення 12.10.2023).

34. Susanto, A., & Syahputri, D. (2023). Designing An Accounting Information System Based On Microsoft Access At Tua'i Yang Laundry. *ConCEPT - Conference On Community Engagement Project*, 3(1), 552-580. Retrieved from <https://journal.uib.ac.id/index.php/concept/article/view/7553>. (Дата звернення 26.10.2023).

35. Transformation of approaches to determine influence factors in the economic development models / L.O. Marmul et al. *International Journal of Economics & Business Administration*. 2019. Vol. VII. Is. 2. P. 290–301.

ДОДАТКИ